

Beantwoording technische vragen concept Jaarstukken 2025

versie: 27 mei 2026

Nr.	Fractie	Programma / Paragraaf	Vraag	Antwoord
1	SP	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Kan het college de 18 miljoen lagere Wmo-lasten uitsplitsen naar oorzaak, waaronder lagere vraag, minder indicaties, niet-geleverde zorg, wachtlijsten, vertraagde declaraties en administratieve correcties?	Voor de Wmo-arrangementen was 2025 het eerste jaar van de nieuwe inkoop waarbij het landschap, arrangementen en marktverhoudingen fors zijn veranderd. Er was continuïteit van zorg nodig in dit overgangsjaar, waardoor er Wmo-ondersteuning uit zowel oude als nieuwe contracten geleverd werd. De prognose was gebaseerd op de data uit voorgaande jaren en we zijn aan het begin van het jaar voorzichtig geweest met inschattingen voor de kosten van de nieuwe Wmo-arrangementen. Er liggen verschillende redenen ten grondslag aan de onderbesteding, waaronder nieuwe (kleinere) aanbieders die nog niet volledig opgestart en operationeel zijn en de invoering van het nieuwe systeem van deel declareren. Voor vertraagde declaraties zijn vanuit de productieverantwoordingen van aanbieders geen aanwijzingen. In de tweede helft van 2026 hebben we meer zicht op de verdere ontwikkeling voor het jaar 2026. We hebben vanuit de ontwikkeling van de cliëntaantallen geen aanwijzingen dat de vraag naar Wmo-arrangementen in 2025 is gedaald.
2	SP	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Kan het college uitsluiten dat lagere Wmo-realisatie mede komt doordat Rotterdammers geïndiceerde ondersteuning niet, later of onvoldoende hebben ontvangen?	Het college kan dit niet voor iedere individuele hulpvraag uitsluiten. Echter, uit de productieverantwoordingen Wmo-arrangementen 2025 van de zorgaanbieders blijkt niet dat geïndiceerde ondersteuning onvoldoende of later is geleverd. Bij nieuwe aanbieders en/of door administratieve oorzaken hebben we wel opstartproblemen gezien. Tegelijk zien we scherpere inkoopvoorwaarden en betere controles, waardoor declaraties meer in overeenstemming zijn met de feitelijk geleverde ondersteuning.
3	SP	Bedrijfsvoering	Uit het accountantsverslag blijkt dat circa €252 miljoen aan inkoopbestedingen niet aan contracten zijn gekoppeld. Kan het college uitsplitsen welk deel betrekking heeft op bestedingen waarbij wel een contract bestaat maar dit niet correct is gekoppeld, en welk deel betrekking heeft op bestedingen waarbij daadwerkelijk geen contract aan de uitgave ten grondslag ligt?	Het genoemde bedrag van circa €252 miljoen betreft niet zonder meer bestedingen waarvoor geen contract aanwezig is. Uit de uitgevoerde controle is naar voren gekomen dat het gaat om 729 leveranciers waarvoor verschillende onderliggende verklaringen liggen. Zo betreft een deel van de bestedingen uitgaven waarvoor wel een contract bestaat bij leveranciers, maar producten en diensten afgenomen worden die niet in deze contracten zijn opgenomen. Ook de administratieve koppeling met het contract is niet altijd in hetzelfde systeem (database) vastgelegd. Daarnaast zijn niet alle bestedingen die op de betreffende lijst voorkomen feitelijk inkoopbestedingen. Er is geen kwalificatie gemaakt naar de onderliggende redenen en een uitsplitsing is derhalve niet te maken.
4	SP	Bedrijfsvoering	Uit de jaarstukken blijkt dat er een overschrijding is op externe inhuur in 2025. Kan het college deze overschrijding uitsplitsen naar oorzaak en functiecategorie, en daarbij aangeven welk deel samenhangt met structurele capaciteitsproblemen, ziekteverzuim, niet-ingevulde vacatures of tijdelijke projectcapaciteit?	Vanuit de financiële administratie kan niet één op één de koppeling gemaakt worden naar de personele administratie van externe inhuur waar ook de reden van inhuur wordt bijgehouden. Om deze reden is ervoor gekozen te kijken naar alle unieke inhuur over 2025 en de vastgelegde redenen. Gepresenteerd wordt het percentage van het totaal per vastgelegde reden. Het totale gemiddelde betreft 1.082 fte. Om een uitsplitsing te kunnen maken van externe inhuur naar inhuurreden per functiecategorie moet een andere rapportage worden gebouwd. Hier is meer tijd voor nodig. Zie bijlage vraag 4.
5	SP	Algemeen	Kan het college het positieve resultaat van 101 miljoen uitsplitsen naar structurele en incidentele oorzaken, inclusief het aandeel onderbesteding?	Zie bijlage vraag 5. Bij de beantwoording van de vraag is ervan uitgegaan dat met incidenteel 'eenmalig' en met structureel 'meerjarig' wordt bedoeld. Dit wijkt af van de indeling incidenteel en structureel zoals deze hanteren bij de bepaling van het structureel exploitatiesaldo.
6	SP	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Uit het accountantsverslag blijkt dat zorgaanbieders soms geen productieverantwoording aanleveren. Kan het college aangeven welke zorgaanbieders of typen aanbieders geen productieverantwoording aangeleverd hebben, en welke financiële omvang dit vertegenwoordigt?	Het klopt dat niet alle zorgaanbieders op het moment dat de accountant zijn verslag heeft opgesteld een productieverantwoording hebben opgeleverd. Echter, deze zorgaanbieders hebben hun verantwoording op een later moment, na de afgesproken deadline alsnog opgeleverd. Met deze zorgaanbieders is het gesprek aangegaan om herhaling te voorkomen. De zorgaanbieders die te laat waren met het opleveren van hun productieverantwoording betroffen alleen aanbieders met een relatief geringe omzet (kleiner dan 100.000 euro). Daarbij blijkt dat na vertraagde aanlevering hier geen zorgwekkende punten zijn vastgesteld.
7	SP	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Kan het college van het programma zorg, welzijn en wijkteams aangeven welke beleidsdoelen, prestaties, voorzieningen of investeringen in 2025 niet, later of in mindere omvang zijn gerealiseerd als gevolg van onderbesteding, fasering of planningsoptimisme?	Er is geen directe link te leggen tussen de onderbesteding en het wel/niet behalen van de beleidsdoelen. De grootste onderbesteding zit bij de Wmo arrangementen. Aangezien we geen aanwijzingen hebben dat geïndiceerde zorg onvoldoende of later is geleverd, verwachten we niet dat deze doelstellingen onder druk hebben gestaan. Wat betreft maatschappelijke opvang zijn een aantal projecten, zoals Wonen Eerst, minder snel opgebouwd. De wens blijft echter om in ongeveer 3 jaar iedereen die in aanmerking komt voor Wonen Eerst ook zo'n traject te kunnen aanbieden.

8	SP	ASIS	Kan het college van het programma armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving aangeven welke beleidsdoelen, prestaties, voorzieningen of investeringen in 2025 niet, later of in mindere omvang zijn gerealiseerd als gevolg van onderbesteding, fasering of planningsoptimisme?	<p>Aan alle beleidsdoelen uit het beleidskader Armoede & Schulden 2022-2026 is uitvoering gegeven. Hierover is jaarlijks in de voortgangsrapportage gerapporteerd. Alles wat in 2025 niet is uitgegeven vanuit de reserves, wordt in 2026 uitgegeven. Dit zijn namelijk voornamelijk plannen en regelingen die we hebben kunnen doorzetten of uitbreiden in 2025 en 2026.</p> <p>In 2024 hebben we een inschatting moeten maken op basis van de toen beschikbare informatie over hoe de middelen van het armoedefonds te verdelen over de jaren 2022-2026. In 2025 bleek er nog ruimte te zitten in het armoedefonds, daarmee hebben we plannen kunnen uitbreiden en continueren in 2026. Daarnaast zijn er een aantal specifieke plannen die zijn doorgeschoven naar 2026, zoals de toolkit en vindplaats school. Samenleven: Voor samenleven was in 2025 geen sprake van onderbesteding of substantiële fasering van middelen. Er is juist sprake geweest van volledige uitnutting. Er zijn geen beleidsdoelen, prestaties, voorzieningen of investeringen niet, later of in mindere omvang gerealiseerd als gevolg van bovengenoemde factoren. De inhoudelijke voortgang en realisatie van prestaties en beleidsdoelen is terug te lezen in de tweede voortgangsrapportage van het Actieplan Samenleven 2024-2027, die februari jl. naar de raad is verzonden (zie collegebrief met kenmerk 26bb000873) Inburgering: De huisvestingstaakstelling voor het bieden van huisvesting aan statushouders is in 2025 volledig gerealiseerd. Rotterdam heeft alle 1.040 statushouders volgens de rijksopgave gehuisvest en daarnaast ook de herhuisvestingsopgave succesvol afgerond. Verder heeft een aanzienlijk aantal inburgeraars, 521, in 2025 het inburgeringstraject succesvol afgerond. In 2024 waren dat er 89 onder de Wi2021. Het aantal statushouders dat parttime werkt naast een aanvullende bijstandsuitkering is toegenomen. Eind december 2024 waren er 350 statushouders parttime aan het werk, eind december 2025 waren dat er 467. De combinatie van inburgering en (deeltijd)werk lukt steeds vaker. Tot slot zijn in 2025 zijn 687 statushouders uit de bijstand uitgestroomd, vooral naar werk en onderwijs. De uitstroom naar werk is opnieuw gestegen (642 in 2024).Taal: Er was in 2025 geen sprake van onderbesteding van middelen. Op het gebied van basisvaardigheden is de ambitie voor deze collegeperiode in 2025 verhoogd van 25.000 naar 30.000 gestarte trajecten. Van 2023 tot en met 2025 zijn 27.038 trajecten gestart. Hiermee ligt de realisatie van de doelstelling op koers. Opvang: dit betreft twee opgaven/doelen: (1) de opvang van asielzoekers en statushouders en (2) de opvang van Oekraïense ontheemden. Voor de wettelijke opgave vanuit de Spreidingswet heeft Rotterdam in 2025 de benodigde 2.500 opvangplekken voor asielzoekers gerealiseerd. Voor de opvang van Oekraïense ontheemden heeft het college vastgehouden aan de ambitie om 2.000 gemeentelijke opvangplekken beschikbaar te houden. In 2025 beschikte Rotterdam over 1.835 gemeentelijke opvangplekken. Daarmee is deze opgave in 2025 niet volledig gerealiseerd. Dit hing samen met de vervangingsopgave van bestaande locaties, waardoor tijdelijk minder opvangplekken beschikbaar waren. Inmiddels zijn nieuwe locaties gerealiseerd en beschikt Rotterdam in 2026 weer over 2.000 gemeentelijke opvangplekken voor Oekraïense ontheemden.</p>
9	SP	Weerstandvermogen	Kan het college aangeven welke risico's in het weerstandsvermogen zich in 2025 feitelijk hebben voorgedaan of inmiddels voorzienbaar structureel zijn geworden, en bij welke daarvan volgens het college structurele dekking in de meerjarenbegroting nodig is?	<p>In 2025 heeft het risico rondom Voorziening pensioenen college zich daadwerkelijk voorgedaan: door de gestegen rente vindt er bij de jaarrekening een vrijval plaats van een deel van de voorziening. Daarnaast heeft ook een bijstelling van de voorziening plaats vanwege de invoering van de Wet Toekomst Pensioenen. De BBV schrijft voor dat de gemeenten de verwachte financiële consequenties hiervan bij de jaarrekening dient te verwerken in de omvang van de voorziening. Dit is reeds gebeurd. Dit risico was opgenomen in het weerstandsvermogen als niet-kwantificeerbaar risico.</p> <p>Tijdens de Tweede Herziening 2025 is het risico omtrent de cao en de lobbyreeks Zorg voor 2025 verwerkt in de begroting. Daarmee zijn de risico's voor 2025 komen te vervallen.</p> <p>Voor risico's wordt geen structurele dekking gezocht. Het weerstandsvermogen laat zien of er genoeg middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's te kunnen dekken. Indien de kans op voordoen van een risico groter is dan 50%, wordt een voorziening getroffen of in de begroting verwerkt, waarmee de term risico vervalt. De term risico maakt dat er geen specifieke structurele dekking is.</p>
10	PRO	Sport	Kan het college inzichtelijk maken hoe de structurele taakstelling van €1 miljoen is opgebouwd en hoe de verdeling er specifiek eruit ziet voor Sportsupport, Sportbedrijf, efficiencywinst en taakreductie?	<p>Zowel Sportbedrijf als Sportsupport hebben een taakstelling van 500k. Bij Sportsupport is 300k het schrappen van doublures en 200k efficiency-taakstelling. Bij het Sportbedrijf is ca 300 K efficiency (inclusief genereren meer extra inkomsten) en 200 K taakstellend (minder investeren in nieuwe sport).</p>

11	PRO	Sport	Welke alternatieve verdelingen of scenario's zijn overwogen, en is de impact op het verenigingsleven hierin meegenomen?	In de periode van maart t/m november 2024 is een uitgebreid traject gelopen met de drie uitvoeringsorganisaties (Rotterdam Sportsupport, Rotterdam Topsport en Sportbedrijf Rotterdam) om te komen tot efficiencywinst en betere samenwerking om zo de taakstelling van € 1 mln uit de voorjaarsnota 2024 te realiseren en om dubbelingen in de taken van organisaties te verminderen. Bij dat traject waren de drie uitvoeringsorganisaties nadrukkelijk zelf aan zet en was er sprake van co-creatie. Voor geen van deze scenario's was voldoende draagvlak bij alle partijen. Vervolgens is het traject "Verkenning Sportlandschap" gestart. Dit traject is uitgevoerd door 2 onafhankelijke verkenners waar alle drie de partijen zich aan geëngageerd hebben. Die hebben het scenario van het samenvoegen van 2 (Sportsupport en Sportbedrijf) of 3 (inclusief topsport) overwogen maar geconcludeerd dat daar enerzijds geen draagvlak voor was en anderzijds het enkele onwenselijke aspecten met zich meebracht rond de onafhankelijke ondersteuning en bemiddeling rond sportverenigingen. De verkenners hebben ook de opbrengst uit het eerder traject afgewogen en nog een alternatief scenario van Sportsupport. De verkenners hebben uiteindelijk 1 scenario geadviseerd aan de gemeente. De impact op het verenigingsleven is meegenomen in de verkenning Sportlandschap en het scenario.
12	PRO	Sport	Hoe groot is de bezuiniging bij Sportsupport die losstaat van het schrappen van doublures. Op basis waarvan is deze beslissing gemaakt?	De taakstelling van Sportsupport bestaat voor 300 K uit schrappen van doublures en 200 K efficiency-bezuiniging. Die laatste wordt gevonden in een lagere overhead (servicepunt) en de inzet op verenigingsondersteuning meer gelijk trekken richting de landelijke norm. Vanuit het gekozen scenario worden er taken die nu over 2 organisaties verdeeld zijn gebundeld bij 1 organisatie. Dit leidt tot een overdracht van taken van Sportsupport naar het Sportbedrijf a 676 K. Dit laatste is dus geen bezuiniging maar een verschuiving van taken. Tezamen met de taakstelling en de efficiencywinst betekent dit een verlaging van de subsidie van Sportsupport met € 1.176.000
13	PRO	Sport	Welke concrete taken verdwijnen bij Sportsupport en welke gaan over naar het Sportbedrijf, en wat betekent dit voor capaciteit, expertise en bereik richting verenigingen?	De taken op sportstimulering en het toeleiden van Rotterdammers worden gebundeld bij het Sportbedrijf Rotterdam. Dit zijn: - Naschoolsaanbod bijdrageregeling - Aanbod voor kinderen met een motorische achterstand - Bewegplus - Bewegcoach - Toeleiden vanuit ketenaanpakken - Toeleiding statushouder - Toeleiden via website Daarnaast vindt een efficiëncyslag plaats in de gebiedsfuncties. Daar zit nu een dubbeling, tussen Sportbedrijf en Sportsupport; deze wordt geconcentreerd bij het Sportbedrijf. Sportsupport blijft wel rechte contacten met de sportverenigingen onderhouden. De capaciteit en expertise naar sportverenigingen blijft voor het grootste deel gelijk echter anders verdeeld. Wel is een gedeeltelijke bezuiniging van 2fte op de verenigingsconsulent gebied onderdeel van de uitwerking. Waarmee de inzet op verenigingsondersteuning meer gelijkgetrokken wordt richting de landelijke norm.
14	PRO	Sport	Wat zijn de verwachte consequenties van deze keuzes voor sportverenigingen, en hoe worden deze ondervangen?	Sportverenigingen kunnen beter en breder bediend worden omdat de expertise vanuit Sportregie van het Sportbedrijf nu eenvoudiger bij hen ingezet kan worden en het geheel aan toeleiding en sportstimulering breed vanuit Sportregie wordt aangevlogen. Sportverenigingen krijgen dus vaker met Sportregie te maken dan voorheen maar kunnen dus ook makkelijker van hun expertise gebruik maken.
15	PRO	Sport	Hoe wordt het ontwikkelen van nieuw en aangepast sportaanbod in de nieuwe situatie ondersteund, en wat betekent dit voor de mogelijkheden van verenigingen om hierop in te spelen?	Sportregie van het Sportbedrijf is het product wat al jaren wordt ingezet op het opzetten van nieuw en aangepast aanbod op basis van de vraag en behoefte van de Rotterdammers. Hiervoor wordt een analyse van de wijken gemaakt qua vraag en aanbod en social marketing onderzoek verricht om de behoefte nader te achterhalen en passend, goed aansluitend aanbod op te zetten. Sportverenigingen kunnen straks eenvoudiger in de brede gebundelde toeleiding vanuit het Sportbedrijf meegenomen worden. Waardoor juist ook bij sportverenigingen meer kansen ontstaan om met nieuw en aangepast aanbod in te spelen op de behoefte van de Rotterdammers.

16	PRO	Sport	Hoe borgt het college dat de scheiding tussen sportstimulering en verenigingsondersteuning niet leidt tot minder doorstroom naar verenigingen of versnippering in de uitvoering?	De verwachting is dat de bundeling van toeleiding en doorstroming en het eenvoudiger maken dat Sportregie ook sportverenigingen daarin meeneemt, zorgt voor meer toeleiding naar sportverenigingen. Dit zal gemonitord worden. In de verdere uitwerking van het besluit worden ook samenwerkingsafspraken tussen Sportbedrijf en Sportsupport gemaakt om de contacten en inzet richting verenigingen te borgen.
17	PRO	Sport	Welke taken en verantwoordelijkheden worden in de nieuwe situatie concreet belegd bij Sportsupport en het Sportbedrijf, en hoe wordt daarbij gezorgd voor duidelijke afstemming tussen beide organisaties?	Sportsupport gaat over verenigingsondersteuning, het versterken van sport-, speeltuin-, scouting-, en volkstuinverenigingen op financieel gebied, vrijwilligersbeleid, veilig sport klimaat, accommodatievraagstukken etc. Dat doen ze door de inzet van verenigings- en themaconsulenten. Sportbedrijf gaat over sportstimulering. Het toeleiden van Rotterdammers naar sport in de volle breedte, georganiseerd bij sportverenigingen en anders sportaanbieders als ook informele groepen en ongeorganiseerd sporten in de buitenruimte. Denk aan toeleidingsprogramma's zoals schoolsport, Swapgym, naschools sporten, toeleiding vanuit de ketenaanpakken etc. Verder blijft het sportbedrijf gaan over het beheer en de exploitatie van sportaccommodaties.
18	PRO	Sport	Wie is eindverantwoordelijk voor pleinprogrammering in de wijken, en is hierover momenteel onduidelijkheid tussen betrokken partijen?	In de huidige situatie is de opdracht voor de coördinatie van de programmering op de courts belegd bij FC Straat (Opjouwplein). Over deze rolverdeling is geen onduidelijkheid. Rotterdam Sportsupport voert de regeling financiële bijdrage aan sportaanbieders voor programmering op de courts uit. Deze opdrachten lopen tot en met eind 2026. Op basis van een evaluatie zal najaar 2026 besloten worden hoe de opdrachtverlening voor de courts vanaf 2027 wordt ingevuld.
19	PRO	Sport	Hoe wordt de impact van deze herinrichting op sportdeelname, verenigingskracht en bereik van kwetsbare groepen concreet gemonitord?	Er is een implementatietraject gaande. Met de partijen is een traject afgestemd om alle implementatie punten uit te werken. Monitoring staat ook benoemd en zal na eind juni verder worden uitgewerkt.
20	PRO	Sport	Welke inhoudelijke afweging, beleidskeuzes en financiële consequenties lagen ten grondslag voor deze algemene informatiebrief?	Bij de Voorjaarsnota 2024 heeft de gemeenteraad een bezuiniging van structureel € 1 mln vastgesteld op sportprogrammering, nader te verdelen over de uitvoeringsorganisaties. Hierbij heeft de raad als voorwaarde gesteld dat de bezuiniging zo veel als mogelijk wordt ingevuld door schrappen van dubbelingen van taken en efficiency in de organisatiestructuur. In deze brief van 13 februari 2026 met kenmerk 26bb001512 hebben wij de raad geïnformeerd over de invulling van deze bezuiniging.

21	PRO	Sport	Welke scenario's of verdeelmodellen voor de invulling van de taakstelling zijn in het traject "Verkenning Sportlandschap" onderzocht? Wat is de financiële impact en welke organisaties worden geraakt?	<p>In de periode van maart t/m november 2024 is een uitgebreid traject gelopen met de drie uitvoeringsorganisaties (Rotterdam Sportsupport, Rotterdam Topsport en Sportbedrijf Rotterdam) om te komen tot efficiencywinst en betere samenwerking om zo de taakstelling van € 1 mln uit de voorjaarsnota 2024 te realiseren en om dubbelingen in de taken van organisaties te verminderen. Bij dat traject waren de drie uitvoeringsorganisaties nadrukkelijk zelf aan zet en was er sprake van co-creatie. Hierin zijn de volgende scenario's onderzocht:</p> <p>Scenario 1 – Relatiebeheer/frontoffice bij 1 organisatie: de gebiedsgerichte medewerkers van Sportsupport en Sportbedrijf samenbrengen binnen Sportbedrijf. Opbrengst: 350 K</p> <p>Scenario 2 – Relatiebeheer en clubondersteuning bij 1 organisatie: de taken van Sportregie deels afbouwen en deels samenvoegen met de clubondersteuning van Sportsupport. Opbrengst: 500 K</p> <p>Scenario 3 – Splitsing programmering – exploitatie – topsport: alle taken sportprogrammering weghalen bij Sportbedrijf en (met een bezuiniging op de taken) overdragen aan Sportsupport (sportregie en schoolsport) en Topsport (side-events). Daarmee verbreken van de organisatorische koppeling tussen sportaccommodaties en sportprogrammering. Opbrengst: 500 K- 1 mln (bij veel taken schrappen)</p> <p>Scenario 4 – Combi Programmering/exploitatie en topsport en clubondersteuning apart: overdracht van alle taken (minus specialistische verenigingsondersteuning) van Sportsupport naar Sportbedrijf. Opbrengst: 500 K</p> <p>Scenario 5 – Reorganisatie/ samengaan 2 of 3 organisaties, waarbij de financiële voordelen op termijn ontstaan in staf en overhead. Opbrengst: 1 mln (samenvoegen 2 organisaties) – 1,5 mln (samenvoegen 3 organisaties)</p> <p>Scenario 6 –Het stoppen van producten en activiteiten op basis van een verdeling van 400 K Sportbedrijf, 400 K Sportsupport en 200 K Topsport,</p> <p>Voor geen van deze scenario's was voldoende draagvlak bij alle partijen en eerdere scenario's droegen ook onvoldoende bij aan de taakstelling van 1 mln. Vervolgens is het traject "Verkenning Sportlandschap" gestart met commitment van alle partijen. In dat traject zijn de scenario's vanuit het eerdere traject weer meegewogen.</p>
22	PRO	Sport	Welk deel van de bezuiniging wordt gerealiseerd door het vervallen van overlap in taken? Welk deel betreft een additionele taakstelling? Waar landen deze?	Zie ook antwoord op vraag 10. De bezuiniging van 1 mln wordt voor 500 K ingevuld in terugdringen van overlap in taken en 500 K in efficiency-bezuinigingen. Beide maatregelen vallen onder de door de raad bij de Voorjaarsnota 2024 gestelde kaders. Er is dus geen sprake van additionele bezuinigingen.
23	PRO	Sport	Wat zijn de verwachte consequenties van deze keuzes voor sportverenigingen? Hoe worden deze ondervangen?	Deze zijn beperkt. De ondersteuning van sportverenigingen blijft gehandhaafd via Sportsupport. Daarnaast kunnen sportverenigingen de expertise vanuit Sportregie van het Sportbedrijf benutten op het onderwerp sportstimulering / nieuw en aangepast aanbod. De taakverdeling tussen Sportsupport en Sportregie wordt helderder voor Rotterdammers, professionals en de sportaanbieders
24	PRO	Sport	Wat betekent de nieuwe rolverdeling tussen Sportbedrijf Rotterdam en Rotterdam Sportsupport voor sportaanbieders en andere samenwerkingspartners in de wijk?	Alle sportaanbieders en samenwerkingspartners in de wijk kunnen bij Sportregie van het sportbedrijf terecht. Sportregie heeft het brede beeld qua sportaanbod en sportbehoefte in de stad. Sportverenigingen kunnen ook rechtstreeks bij Sportsupport terecht voor verenigingsondersteuning.

25	PRO	Sport	Op basis van welke inhoudelijke of beleidsmatige overweging is gekozen om het opzetten van nieuw en aangepast sportaanbod onder te brengen bij Sportbedrijf Rotterdam?	<p>Deze taak heeft het Sportbedrijf al sinds haar oprichting in 2018. Sportregie bestond al als gemeentelijk taak voor de verzelfstandiging en dit product is integraal meegegaan naar het Sportbedrijf. De maatregelen hebben betrekking op een verscherping van de reeds bestaande verdeling van kerntaken tussen Sportsupport (verenigingsondersteuning) en Sportbedrijf (sportstimulering /toeleiding naar sport). Belangrijke inhoudelijke overweging voor de genoemde verscherping van kerntaken en daarmee het bundelen van sportstimulering en het toeleiden naar sport en bewegen bij Sportbedrijf is dat vanuit de behoefte van de Rotterdammer en het optimaal laten doorstromen van die Rotterdammer naar sport en bewegen is gekeken. De toeleiding naar sport en beweegaanbod richt zich niet specifiek op sportverenigingen óf andere aanbieders. Vanuit het Sportbedrijf wordt breed naar alle sportaanbieders en ook ongeorganiseerd sporten toegeleid.</p> <p>De Rotterdammer heeft diverse voorkeuren om te sporten en te bewegen. Dat varieert bijvoorbeeld van zelfstandig sporten, sporten in informele groepen, sporten bij een sociaal sportondernemer in de wijk, tot aan sporten bij de sportvereniging en grote commerciële sportscholen. Toeleiding naar sport en bewegen wordt door het Sportbedrijf Rotterdam breed aangevlogen, zonder focus op één van die opties, zodat zo goed mogelijk ingespeeld kan worden op de daadwerkelijke behoefte van de Rotterdammer.</p>
26	PRO	Sport	Is onderzocht welke impact de voorgenomen wijzigingen hebben op de positie van sportverenigingen in de wijk?	Er is geen onderzoek verricht. De inschatting is dat deze wijziging een positieve invloed heeft op de positie in de wijk. Sportverenigingen kunnen straks eenvoudiger in de brede gebundelde toeleiding vanuit het Sportbedrijf meegenomen worden. Waardoor juist ook bij sportvereniging meer kansen ontstaan om met nieuw en aangepast aanbod in te spelen op de behoefte van de Rotterdammers in de verschillende wijken.
27	PRO	Sport	Op welke momenten wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de verdere uitwerking van de nieuwe taakverdeling, de implementatie en de evaluatie?	De in de brief van 13 februari 2026 genoemde maatregelen worden per 2027 geïmplementeerd in de subsidieverstrekking aan Sportsupport en de prestatievergoeding aan het Sportbedrijf. Het rapporteren hierover vindt plaats in het kader van de P&C-cyclus.
28	CDA	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Er is € 17,9 miljoen (6%) minder uitgegeven aan Wmo-arrangementen dan verwacht. Wat betekent dit voor de doelen zoals het doel dat ouderen passende ondersteuning krijgen? p. 397	Aangezien we geen aanwijzingen hebben dat geïndiceerde zorg onvoldoende of later is geleverd, verwachten we niet dat deze doelstellingen onder druk hebben gestaan. Voor elke cliënt van een Wmo-arrangement wordt in kaart gebracht welke ondersteuningsbehoefte er is, gezien de mogelijkheden en beperkingen van een cliënt in diens persoonlijke situatie. Het bieden van passende ondersteuning was en blijft ons doel.
29	CDA	Sport	Het programma 'Sport en recreatie' dat het percentage sport-, scouting- en speeltuinverenigingen dat zichzelf als vitaal ziet was in 2025 84% in plaats van de beoogde 85% tot 90%. Waarom is het niet gelukt dit doel te behalen? p. 266	<p>Het doel is in 2025 net niet gehaald doordat het percentage sport-, scouting- en speeltuinverenigingen dat zichzelf als vitaal ziet is gedaald naar 84%, terwijl de beoogde bandbreedte 85% tot 90% was.</p> <p>Uit vitaliteitsonderzoek blijkt dat meerdere thema's ten opzichte van 2024 een daling laten zien, waaronder financiën, accommodatie, leden en vrijwilligers. De grootste daling is zichtbaar bij het thema 'vrijwilligers'. Verenigingen ervaren steeds meer moeite met het vinden en behouden van voldoende vrijwilligers en bestuurskracht. Hierdoor staat de vitaliteit van verenigingen verder onder druk. De inzet van de gemeente via Rotterdam Sportsupport heeft geleid tot een actieve ondersteuning op deze thema's maar dit heeft in 2025 niet tot het beoogde resultaat geleid. Deze thema's blijven daarom de komende jaren onderdeel van de aanpak.</p>
30	CDA	Beheer van de stad	Nu dat de vergoeding van plasticproducenten in 2023 en 2024 €4 mln hoger uitviel, zijn daardoor de verwachte vergoedingen voor komende jaren bijgesteld in de begroting? p.3	De begroting wordt elk jaar geactualiseerd op basis van de te verwachten vergoeding vanuit de plasticproducenten. De berekening en uitbetaling van deze bijdrage wordt verzorgd door de uitvoeringsorganisatie Verpact. Echter omwille van de gebrekkige communicatie, de laattijdige uitbetaling alsook nog de mogelijkheid tot bezwaren en beroepen vanuit de producenten blijft het moeilijk om een goed en volledig beeld te hebben van de te ontvangen vergoeding. Uiteindelijk kan deze hoger uitvallen, maar ook soms lager zoals we in 2024 zagen.
31	CDA	Bestaande stad	Waar komen de hogere huurbaten van € 7 mln vandaan? Vanuit welke (soort) organisaties komt deze meevaller? p.3	In de jaarrekening is op pagina 51 een toelichting opgenomen op de hogere huurbaten. Het betreft deels objecten / organisaties waar de huur omzet gerelateerd is. Als voorbeeld wordt parkeergarage Markthal genoemd, maar dit geldt ook voor de riviercruises. De niet tijdig in de begroting aangepaste indexering geldt onder andere voor het Nieuwe Luxor. Voor het sportcentrum Feyenoord waren de huurbaten nog niet begroot bij aanvang van het boekjaar.

32	CDA	Bestaande stad	Bij welk project of projecten is sprake van planningsoptimisme geweest die leidt tot € 7 mln lagere kapitaallasten bij Bestaande stad? p.3	Bij de volgende projecten was sprake van planningsoptimisme: Kwekerij GilzeRijenstraat, Kwekerij Melanchtonweg, upgrade van De Doelen, Poppodium Baroeg en de Agnesschool Persoonsdam. In algemene zin is steeds meer aandacht voor het begroten van investeringsprojecten en -kredieten. In het verleden was er op zich voldoende zicht op de totale prognose per project. Er was niet voldoende aandacht voor de fasering van investeringsprojecten over de jaren heen. Daardoor werd – achteraf onjuist – te veel van de totale investeringsuitgaven in het begrotingsjaar zelf – 2025 in dit geval – begroot. Dit werd al in 2024 onderkend. De uitkomst hiervan is dat in 2025 een applicatie is gebouwd, die het mogelijk maakt adequater te begroten. Deze applicatie is in 2026 in gebruik genomen.
33	CDA	Stedelijke ontwikkeling	Waarom kon €9,5 mln apparaatslasten niet volledig worden doorbelast op projecten binnen Stedelijke ontwikkeling? p.136	<p>In de jaarrekening is reeds een toelichting opgenomen over de afwijking van €9,5 mln (p. 136). Als mogelijke toevoeging hierop: Apparaatskosten worden alleen doorbelast aan projecten op het moment dat medewerkers daadwerkelijk uren op deze projecten schrijven. Voor projectkosten is doorgaans dekking beschikbaar via een bestemmingsreserve of een investeringskrediet. Dit betekent dat de mate waarin apparaatskosten kunnen worden gedekt, afhankelijk is van de daadwerkelijke urenbesteding op projecten.</p> <p>Wanneer medewerkers minder uren dan gepland aan projecten werken – bijvoorbeeld door hoger ziekteverzuim of een te optimistische inschatting van de productiviteit – blijven apparaatskosten ongedekt. Daarnaast leidt de inzet van externe inhuur, die vaak duurder is dan eigen personeel, tot hogere kosten die niet volledig kunnen worden doorbelast aan projecten. Ook deze kosten kunnen niet uit de beschikbare projectdekking worden gefinancierd.</p> <p>Als gevolg hiervan kan de aanwezige dekking binnen projecten niet of slechts gedeeltelijk worden benut voor apparaatskosten. De financiële afwijking komt daardoor niet tot uitdrukking op afzonderlijke projecten, maar wordt zichtbaar op programmaniveau.</p>
34	CDA	ASIS	Kan de lagere onttrekking uit reserves ten aanzien van armoedebestrijding en schulddienstverlening nader worden toegelicht? Waarvoor worden de in 2025 begrote uitgaven in 2026 aangewend? Hoe is de raad hierover geïnformeerd? p. 24	Er zijn 2 bestemmingsreserves waarbij er minder is uitgegeven in 2025 dan begroot. De 1,1 mln vanuit de bestemmingsreserve Bijzondere Bijstand, studenten wordt op een andere manier besteed in 2026, namelijk: € 300.000,- wordt ingezet via studiefondsen, € 400.000,- voor maatwerkbudget Jongerenloket en € 400.000,- wordt besteed aan het opheffen van de subsidieregeling. Daarnaast is aan de bestemmingsreserve Armoedefonds 1,4 mln minder onttrokken in 2025. Zie het antwoord op vraag 8 voor een uitgebreide reactie op de onderbesteding van het armoedefonds in 2025.
35	CDA	ASIS	Kunnen de afwijking ten aanzien van Taal en Inburgering (zowel baten als lasten) op het programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving worden toegelicht? p.24	Afwijking baten: 2.032 Afwijking lasten 2.521: Er zijn meer lasten gerealiseerd aan leerroute (€1,2 mln)- en taaltrajecten (€800k) dan begroot. Hierdoor zijn er meer baten onttrokken uit de SPUK nieuwe Wet Inburgering (€ 1 mln) en SPUK Web-middelen (€ 438k). Bij de 2e herziening was de exacte hoogte van het bedrag nog niet bekend dus is de begroting hier niet op aangepast. Het restant betreft diverse afwijkingen waaronder ontvangen baten voor doorstroomlocaties (440k) en ontvangen baten voor het regionaal kwaliteitsconvenant (€ 60k). Ook zijn meer lasten gerealiseerd dan begroot voor de begeleiding huisvesting van statushouders (€ 500k).
36	CDA	ASIS	Waar komt de afwijking van € 1,8 mln ten opzichte van de bijgestelde begroting vandaag op 6.1.b. – Samenkracht en burgerparticipatie?	Deze afwijking staat toegelicht in de tabel "Afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting" onder punt 2 "Opvang Vluchtelingen". De toelichting luidt: Opvang vluchtelingen omvat de opvang van asielzoekers, statushouders en Oekraïense vluchtelingen. De daadwerkelijke lasten zijn lager uitgevallen dit jaar dan verwacht. Dit komt doordat de rijksvergoeding voor de opvang ontheemden Oekraïne deels een vast bedrag per opvangplek is.
37	CDA	Onderwijs	Is er rijksgeld dat niet meer aangewend kan worden voor het Rotterdamse onderwijsbeleid nu dat er vertraging is opgetreden door de langere doorlooptijd voor het vaststellen van nieuwe of aangepaste subsidieregelingen? p .107	<p>Nee, er is geen sprake van rijksmiddelen die niet meer aangewend kunnen worden voor het Rotterdamse onderwijsbeleid. Voor deze middelen, in dit geval de rijksuitkering onderwijsachterstandenbeleid, geldt een meerjarige bestedingsperiode. Dit betekent dat wanneer projecten door een langere doorlooptijd vertraging oplopen, de inzet van de bijbehorende rijksmiddelen in de tijd kan worden verschoven.</p> <p>De middelen blijven daarmee beschikbaar en worden op een later moment opnieuw ingezet voor hetzelfde beleidsdoel. In de bestuurlijke rapportage later dit jaar (Begroting 2026 en de 2e herziening) zal hiervoor een financiële mutatie worden verwerkt, zodat de middelen alsnog kunnen worden benut.</p>

38	CDA	Onderwijs	Welke plannen ten aanzien van de aansluiting onderwijs en jeugdhulp zijn doorgeschoven naar 2026? p.107	Een aantal activiteiten is in de tijd doorgeschoven naar 2026. Zo zijn met het mbo pas eind 2025 de afspraken afgerond over de inzet van studentpsychologen, waardoor de bijbehorende middelen in 2026 tot pas tot besteding komen. Daarnaast zijn enkele innovatieklassen later van start gegaan en pas in 2026 gerealiseerd, wat heeft geleid tot lagere uitgaven in 2025.
39	CDA	Onderwijs	Betekent de vrijval van de bestemmingsreserve Regio deal onderwijs dat deze middelen niet meer ingezet zullen worden voor herstructurering van het onderwijsaanbod op Rotterdam Zuid? p.107	De vrijval van €14 miljoen betreft een technische verschuiving van de financiering van de middelbare scholen in het Stadionpark en de onderwijslocatie Laan op Zuid (voorheen Plot Z). De Bestemmingsreserve Regio Deal Onderwijs was bedoeld om een deel van de kapitaallasten voor deze scholen te dekken. Deze middelen zijn nu overgeheveld naar de Rotterdamse Investeringsmotor (RIM), die de gebruikelijke dekkingsbron is voor onderwijshuisvesting en gerelateerde investeringen. De middelen zijn dus niet weg, maar worden voortaan via de RIM beheerd. De kosten voor de realisatie van het convenant worden in 2026 daadwerkelijk gemaakt, bij de oplevering van de nieuwe gebouwen op Plot Z en het Stadionpark.
40	CDA	Werk & Inkomen	Is te verklaren waarom de terugbetalingen van vorderingen op bijstandsgerechtigden het afgelopen jaar achterblijven ten opzichte van het gemiddelde in de afgelopen jaren? p.161	<p>De terugbetalingen van vorderingen op bijstandsgerechtigden liggen lager dan het gemiddelde van eerdere jaren. Dit beeld is niet uitsluitend toe te schrijven aan het afgelopen jaar, maar hangt samen met een ontwikkeling over meerdere jaren. Daarbij blijkt dat de verwachte inbaarheid van openstaande vorderingen die vanaf 2020 zijn ontstaan minder gunstig is dan die van vorderingen uit de jaren daarvoor.</p> <p>Hiervoor is geen eenduidige oorzaak aan te wijzen. Verschillende factoren kunnen van invloed zijn op de mate waarin openstaande vorderingen kunnen worden terugbetaald, zoals veranderingen in de financiële situatie van cliënten en ontwikkelingen binnen de totale portefeuille aan openstaande vorderingen.</p> <p>Op basis van de actuele beoordeling van de totale portefeuille aan openstaande vorderingen en verwachte ontvangsten, is daarom een aanvullende dotatie van € 3,5 miljoen aan de voorziening noodzakelijk geacht.</p>
41	CDA	Werk & Inkomen	Zijn er bepaalde beleidsvoornemens niet uitgevoerd vanwege de lagere uitgaven door 'onderbesteding werk'? p. 161	<p>Zoals is toegelicht in de jaarrekening hangen de lagere uitgaven binnen Werk vooral samen met een onderbesteding bij het Regionaal Bureau Zelfstandigen (RBZ), het Werkcentrum Rijnmond (WCR) en lagere uitvoeringskosten. Deze onderbesteding heeft echter niet geleid tot het vervallen van beleidsvoornemens. Zo is de ondersteuning aan starters door RBZ wel uitgevoerd, maar was de vraag naar ondersteuning door starters lager dan vooraf is geraamd (zie ook beantwoording vraag 42). Er zijn hierdoor minder middelen besteed.</p> <p>Bij het Werkcentrum Rijnmond en de uitvoeringskosten geldt dat middelen en projecten later beschikbaar of op gang kwamen. Hierdoor zijn de budgetten niet volledig in 2025 benut. Ondanks deze onderbesteding blijven we voortvarend werken aan de ontwikkeling van het WCR en zijn we hiermee voorloper in Nederland. Voor zover initiatieven niet volledig in 2025 tot uitvoering zijn gekomen, zijn deze opgenomen in de planning voor 2026. Daarmee is er sprake van een verschuiving van de uitvoering in de tijd.</p>
42	CDA	Werk & Inkomen	Hoeveel minder aanvragen van starters kreeg het RBZ en hoe kan dit worden verklaard? p.161	In Rotterdam zijn er in 2025 zeventig aanvragen afgehandeld en in 2024 waren dit er zevententachtig. De afname hangt samen met de huidige arbeidsmarkt waarin Rotterdammers sneller uitstromen naar werk in loondienst en daarom minder snel kiezen voor het starten van een onderneming. Daarnaast is de startersaanpak naar aanleiding van een evaluatie in 2024 aangescherpt. Er wordt gericht gestuurd op haalbare en levensvatbare ondernemingsplannen. Hierdoor is het mogelijk om tijdig Rotterdammers waarvoor ondernemerschap minder passend is naar regulier werk te begeleiden. Er wordt hiermee ingezet op een effectievere inzet van middelen en een duurzame uitstroom.
43	CDA	Werk & Inkomen	Wat is het bestemmingsvoorstel voor de niet benutte middelen van € 791.000 van het budget van het WCR? p.161	Voor het Werkcentrum Rijnmond (WCR) is de gemeente Rotterdam als centrumgemeente kassier van de regionale middelen. De vanuit het Rijk ontvangen jaarlijkse regionale middelen die in een betreffend jaar niet besteed worden, moeten beschikbaar blijven voor het invullen van de regionale regiefunctie en de gezamenlijke dienstverlening aan mensen en werkgevers in de arbeidsmarktregio. De niet benutte middelen zijn hiervoor bestemd.

44	CDA	Werk & Inkomen	Wat is het effect op de beleidsdoelstelling van de onderbesteding op Rotterdam Inclusief? p.161	Dit is grotendeels veroorzaakt door een onderbesteding van € 1,3 mln op het meerjarig Impulsbudget. Deze middelen zijn bestemd om het Werk-ontwikkelbedrijf toekomstbestendig te maken. Het Rijk heeft het impulsbudget voor tien jaar beschikbaar gesteld omdat deze transitie tijd kost. We bevinden ons nu in de opstartfase daarvan. Ondanks de inspanningen is het nog niet gelukt om het budget in 2025 volledig in te zetten. Dit jaar zal dat geen effect hebben op de beleidsdoelstellingen van W&I. We blijven onverminderd hard werken aan de opgave om Rotterdam Inclusief voor 2034 toekomstbestendig te maken. De WSW-populatie krimpt, maar de vaste kosten dalen niet evenredig mee, waardoor het exploitatietekort oploopt als het bedrijfsmodel niet tijdig wordt aangepast.
45	CDA	Werk & Inkomen	Hoe wordt verklaard dat er minder jongeren hebben deelgenomen aan trajecten die vallen op de lasten van het Jongerenloket? Hoeveel jongeren hebben deelgenomen? p.161	In 2025 waren circa 1.000 verschillende trajecten beschikbaar voor diagnose, bemiddeling en ondersteuning van jongeren. Er zijn circa 750 trajecten ingezet in 2025; door de overgang naar een nieuw systeem (Thomas DUP) is de data niet volledig. Een deel van deze trajecten kende een onderbenutting, doordat de ingezette instrumenten in de praktijk onvoldoende aansloot op de doelgroep. Naar aanleiding hiervan zijn de betreffende instrumenten aangescherpt, zodat deze in 2026 beter aansluiten op de behoeften van de doelgroep. Daarnaast heeft de overgang naar een nieuw systeem (Thomas DUP) ertoe geleid dat enkele facturen van leveranciers niet tijdig zijn verwerkt, wat eveneens heeft bijgedragen aan de onderbesteding. In het actieplan Terugdringen bijstandafhankelijkheid jongeren is opgenomen dat alle jongeren zonder ontheffing van de arbeidsverplichting een traject gaan volgen. Vanuit deze actie is een analyse uitgevoerd op de groep jongeren zonder traject. Dit heeft geleid tot de ontwikkeling van aanvullende trajecten voor nieuwe doelgroepen, waaronder alleenstaande ouders, waardoor de aansluiting tussen doelgroep en instrumenten verder is verbeterd.
46	CDA	ASIS	Bij het programma Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving wordt geen verbonden partij benoemd. Is de Bibliotheek Rotterdam geen verbonden partij in dit programma bijvoorbeeld op het gebied van verbeteren taalbeheersing? p.25	De bibliotheek is opgenomen als verbonden partij bij in het programma Cultuur (p.68). In het kader van het thema Taal en Ontwikkeling wordt zeker nauw samengewerkt met de Bibliotheek.
47	CDA	Algemeen	Welke maatregelen zijn er in 2025 reeds genomen ten aanzien van de financiële basishygiëne?	Er zijn in 2025 meerdere maatregelen getroffen ter verbetering van de financiële basishygiëne. Middels een wethoudersbrief is per cluster om aandacht gevraagd voor de financiële basishygiëne. Daarop zijn aandachtsgebieden in kaart gebracht en prioriteiten benoemd. Er is een verplichte cursus gehouden voor de betrokkenen in het SiSa proces ter verbetering van de kwaliteit van de SiSa-dossiers. Ondanks een beperktere inzet van de softclose in het afgelopen jaar als gevolg van de implementatie van Oracle Fusion (o.a. de achterstanden begin dit jaar en het ontbreken van noodzakelijke rapportages) wordt de softclose als zeer waardevol gezien. De softclose wordt verder doorontwikkeld. Er wordt gewerkt aan een concerndashboard dat ieder moment kan worden geraadpleegd, zodat informatie niet alleen beschikbaar is tijdens de soft close.
48	Volt	Economische ontwikkeling	Meet het college de causatie tussen beleid voor economische ontwikkeling en de indicatoren, of meet het college slechts de totale investeringen (en banen)? Zo ja, dan zouden wij daar ook graag inzicht in krijgen.	De target wordt gemeten op basis van de resultaten van Rotterdam Partners en Innovation Quarter, die tot stand komen met financiële ondersteuning van de gemeente. Bij de vestiging of uitbreiding van een bedrijf waar zij bij betrokken waren wordt er een zogenaamde letter of intent getekend met de hoogte van de investering en het aantal banen. Verdere inzicht in de causatie kan er niet worden gegeven.
49	Volt	Economische ontwikkeling	Bij het doel 'Excellent Ondernemersklimaat' zien we in de tabel 'Hoe meten we dat' een structurele discrepantie tussen elke begroting en realisatie. Wat verklaart deze structurele discrepantie en wat is de reden dat de begroting niet realistischer wordt ingeschat?	De centrale graadmeter voor een 'excellent ondernemersklimaat' is het aantrekken van 1 miljard euro aan investeringen en 2.000 banen in vier jaar. Dit is gebaseerd op de investeringen door nieuwe bedrijven die zich vestigen en uitbreidingsinvesteringen. Dit zijn complexe trajecten elk met hun eigen tempo en dynamiek. Daardoor schommelen de resultaten per jaar flink, afhankelijk van marktontwikkelingen en keuzes van externe partijen. Een precieze jaarraming maken zou ingewikkeld zijn en levert weinig extra inzicht op. Daarom is er bewust gekozen voor een eenvoudige, ambitieuze lijn in plaats van gedetailleerde en volatiele prognoses per jaar.

50	Volt	Economische ontwikkeling	We lezen de intentie om de regeldruk voor ondernemers te verminderen. Wat zijn hier de resultaten van? Hoe is de regeldruk verminderd?	<p>Het verminderen van regeldruk is een belangrijk onderdeel van het MKB Actieprogramma. Door ondernemers vroegtijdig te betrekken bij nieuw beleid en regels- via de zogenaamde MKB-toets- werken we aan de uitvoerbaarheid en werkbaarheid en beperken we de regeldruk aan de voorkant (ex ante). In 2025 zijn 7 MKB-toetsen uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn de verruiming van de periode waarin oliebollenstandplaatsen toegestaan zijn, en de nieuwe regeling 'energiebegeleiding op maat' voor ondernemers. Over de gehele collegeperiode zijn in totaal 37 MKB-toetsen uitgevoerd.</p> <p>Regeldruk bij bestaande regels en beleid pakken we aan op basis van signalen uit de praktijk. Daarover voeren we gesprekken met ondernemers(collectieven). Ervaren regeldruk hangt bovendien vaak samen met de toegankelijkheid van informatie en bereikbaarheid van de gemeente. Om ondernemers te helpen hun weg te vinden in wet- en regelgeving, is het essentieel dat informatie op gemeentelijke eenvoudig vindbaar en begrijpelijk is. Daarom wordt Ondernemen010 continu doorontwikkeld en verbeterd en hebben we de ondernemersbalie.</p>
51	Volt	Economische ontwikkeling	Bijna 30% van het duurzaamheidsbudget binnen de bestemmingsreserve is niet uitgegeven, omdat de uitvoering in 2026 plaatsvindt. Heeft dit invloed op de begroting van deze post in 2026 of wordt het bedrag van €838.000 opgeplust bij 2026?	Dit heeft zowel invloed op de begroting van 2026 als 2027. De lagere onttrekking in 2025 leidt deels tot een ophoging in 2026 en deels tot een ophoging in 2027, mede vanwege latere vaststelling van subsidies
52	Volt	Economische ontwikkeling	Kan het college inzicht geven in welke Europese subsidieregelingen de gemeente in 2025 in aanmerking kwam, maar waarvoor geen aanvraag is ingediend? Wat was hiervan de geschatte omvang?	<p>Het college beschikt niet over een overzicht van subsidieregelingen waarvoor geen aanvraag is ingediend. Om die reden kan ook geen betrouwbare inschatting worden gegeven van de omvang van mogelijk misgelopen subsidies.</p> <p>Het aantal mogelijke aanvragen is omvangrijk. Dat heeft te maken met de verschillende typen regelingen en aanvragen die kunnen worden gedaan. Op hoofdlijnen zijn er drie typen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regelingen waarvoor Rotterdam zelfstandig een aanvraag kan indienen, eventueel met lokale en regionale partners. Bijvoorbeeld voor Kansen voor West of ESF+ - Regelingen waarbij Rotterdam optreedt als penvoerder ("lead partner") van een Europees consortium. - Regelingen waarbij Rotterdam deelneemt als partner in een consortium waarvan een andere organisatie penvoerder is. <p>Met name het derde type resulteert in een hoog aantal mogelijkheden waarvoor geen aanvraag wordt ingediend. De redenen daarvoor zijn divers: zoals onvoldoende aansluiting op beleidsprioriteiten, subsidiebedrag weegt niet op tegen de administratieve lasten, hoge personele inzet gedurende de looptijd, beperkte voorbereidingstijd of het ontbreken van interessante partners voor Rotterdam.</p>
53	Volt	Economische ontwikkeling	Hoeveel geld en fte kost het gemiddeld om een Europese subsidie aan te vragen?	Het aanvragen van een Europese subsidie brengt ontwikkelkosten met zich mee. In de praktijk gaat het vaak om tienduizenden euro's aan inzet (interne uren en eventueel externe ondersteuning). De omvang verschilt sterk per regeling en rol van de gemeente.
54	Volt	Energietransitie - Stedelijke ontwikkeling	Welke gevolgen heeft de beperkte capaciteit in 2025 gehad voor de uitvoering van maatregelen vanuit het autoluw fonds? En wat voor gevolg heeft dit gehad voor het project Gezonde Wijken?	<p>De totale onderbesteding op de bestemmingsreserve autoluw fonds was in 2025 €3,1mln, waarvan circa 400k betrekking heeft op het programma Energietransitie. Deze onderbesteding van 400k is veroorzaakt door lagere kosten op het project Gezonde Wijken / wijkaanpak.</p> <p>Kleine veranderingen, zoals extra groen en veilige fietsroutes, kunnen al een groot effect hebben op de leefbaarheid van een wijk. Door een gebrek aan uitvoeringscapaciteit konden deze maatregelen echter niet verder worden uitgebreid naar andere wijken in de stad.</p> <p>Er wordt gewerkt aan een autoluwere stad, bijvoorbeeld door het verbeteren van de infrastructuur, het verbreden van fietspaden en het invoeren van 30 km/u-zones. Door beperkte uitvoeringskracht moeten er echter keuzes worden gemaakt in welke projecten prioriteit krijgen. Hierdoor is het lastig om de gehele stad tegelijkertijd te bedienen en verlopen ontwikkelingen gefaseerd. Toch dragen de maatregelen die al zijn uitgevoerd positief bij aan de verkeersveiligheid, gezondheid en leefbaarheid van de stad.</p>
55	Volt	Stedelijke Ontwikkeling	Wat is het project 'Nieuwe Fietsinfrastructuur'? vervallen?	Het voornemen was om in 2025 het fietsinfraprogramma te actualiseren. Vanwege gebrek aan capaciteit is dit niet doorgegaan. Wel is doorgewerkt aan bestaande fietsprojecten zoals de doorfietsroutes Delft-Rotterdam Alexander, Gouda-Rotterdam etc.

56	Volt	Economische Ontwikkeling	In de stukken geeft het college aan 'uitvoering te geven aan de havenvisie'. Is het college in gesprek met de fossiele havenindustrie (zoals Vopak en Shell) hoe zij het doel van klimaatneutraal 2050 gaan halen?	Het college is in gesprek met de fossiele havenindustrie over hoe ze verduurzamen en welke obstakels ze daarbij tegenkomen. Dit gebeurt in samenhang met de inzet van het Havenbedrijf Rotterdam. De uitvoering van de Havenvisie gaat op dit moment met name om de randvoorwaarden voor verduurzaming te verbeteren.
57	Volt	Economische Ontwikkeling	Gezien het college is begonnen met de uitvoering van de havenvisie, welke industrie wilt dit college afschalen om de ambitie van klimaatneutraal 2050 te behalen?	Geen technische vraag.
58	Volt	Economische Ontwikkeling	Gezien de ambitie van klimaatneutraal 2050 en het gebrek aan fysieke ruimte en ruimte op het net in de haven, heeft dit college een keuze gemaakt welke industrie geen plek meer heeft in de haven van de toekomst?	Het college heeft geen keuze gemaakt voor welke industrie geen plek is in de haven.
59	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Welke stappen zijn er in 2025 gezet om, in het kader van netcongestie, laadpalen te beperken tijdens piekuren?	In de aanbesteding voor publieke laadpalen, waarvan de uitvraag in september 2025 gepubliceerd is, wordt netbewust laden geëist via een Capaciteits Beperkend Contract. Hiermee wordt, op de nieuw te plaatsen laadpalen, laden tijdens de piek beperkt als dat nodig is. Stedin spreekt de hiervoor benodigde sturing af met de concessiehouder van de laadpalen (Charge Point Operator). In de bestaande contracten voor laadpalen wordt op diverse manieren slim laden toegepast. Er is een pilot slim laden die na succesvolle resultaten is opgeschaald. En er vindt onbalans sturing plaats als het voor de netbelasting nodig is.
60	Volt	Belastingen	Wat is het percentage woonlasten ten opzichte van het landelijk gemiddelde in/van de top 10 grootste steden (qua inwoners)?	De gemiddelde woonlasten voor een eenpersoonshuishouden in Rotterdam bedragen in 2025 € 969,25. Het gemiddelde van de 10 grootste gemeenten bedraagt € 963,98. De woonlasten in Rotterdam liggen daarmee circa 0,5% boven het gemiddelde van de 10 grootste gemeenten. Voor meerpersoonshuishoudens bedragen de gemiddelde woonlasten in Rotterdam in 2025 € 1.077,65. Het gemiddelde van de 10 grootste gemeenten bedraagt € 1.055,12. De woonlasten in Rotterdam liggen daarmee circa 2,1% boven het gemiddelde van de 10 grootste gemeenten. Bronnen: COELO voor de gemeentelijke woonlasten Centraal Bureau voor de Statistiek voor het bepalen van de 10 grootste gemeenten op basis van inwoneraantal.
61	Volt	Belastingen	Er staan twee tabellen met daarin woonlasten. De ene spreekt van een percentage van 102% voor 2025 en de andere 108%. Waarom zijn er twee tabellen en wat is de verklaring voor het verschil?	Bij de concept-Begroting 2026 en tweede herziening 2025 hebben we een andere rekenmethodiek voor de bepaling van het kengetal Belastingcapaciteit gehanteerd. Tijdens de raadsbehandeling is hier destijds uitvoerig bij stilgestaan. Uw raad heeft middels een amendement de Begroting 2026 gewijzigd door zowel de oude als de nieuwe rekenmethodiek te hanteren, zie 25bb008417. Indachtig deze raadsbehandeling en amendement is ervoor gekozen om nu ook twee kengetallen te laten zien, ieder met een eigen rekenmethodiek. Meer informatie over het verschil van beide rekenmethoden en uitleg van het kengetal is opgenomen in afdoeningsvoorstel 25bb008284.
62	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Kan het college inzicht geven hoeveel van de genoemde planvoorraad van 7.400 woningen inmiddels heeft geleid tot een daadwerkelijke start bouw?	Het is onduidelijk naar welke 7.400 woningen wordt gerefereerd. Na 31 december 2025 tot 1 juni 2026 is gestart met de bouw van 384 woningen gestart.

63	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Het college noemt bezwaarprocedures, netcongestie en capaciteitstekorten als risico's voor woningbouw. Welke projecten lopen hierdoor momenteel concreet vertraging op?	<p>Dit zijn in principe risico's voor de gehele projecten portefeuille.</p> <p>Voor netcongestie geldt dat vooralsnog de deadline voor vervroegd aanvragen op 1 oktober 2026 ligt. Er wordt nog afgestemd over de exacte criteria voor de bewijslast die ACM vraagt. Na die deadline kan pas inzichtelijk worden gemaakt welke projecten niet (vóór de deadline) konden voldoen aan de bewijslast en daadwerkelijk vertraging zullen oplopen door netcongestie. En zal moeten worden onderzocht welke alternatieven er dan eventueel mogelijk zijn om de vertraging van die projecten te beperken. U wordt over de netcongestie separaat verder geïnformeerd.</p> <p>Al langere periode is een (landelijke) toename te zien in het aantal bezwaar- en beroepsprocedures. Voor vrijwel alle (woningbouw) projecten moeten vergunningen worden verleend en is er een mogelijkheid om bezwaar te maken. Een aantal belangrijke projecten die momenteel op uitspraak in een bezwaar- en beroepsprocedure wachten zijn: M4H bestemmingsplan, Rise, Zomerhof Kwartier, Pompenburg, Lumière toren, Codrico, De Kaai (deelplot), Carnisse eiland (deelplot), Velrome tijdelijke woningen, Over de Schie tennispark.</p> <p>In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat ongeveer 10% tot 20% minder projecten kunnen worden opgepakt dan dat er haalbaar en wenselijk worden geacht vanwege tekorten aan capaciteit. Ook worden er momenteel geen nieuwe privaat ontwikkelinitiatieven op meer dan 50% gemeentegrond in behandeling genomen, hierover bent u eerder geïnformeerd.</p>
64	Volt	Beheer van de stad	Onder het kopje 'schoonoffensief' wordt als aanleiding gegeven 'De groei van Rotterdam en de verdichting'. Wasver minder groei en/of verdichting in 2025 dan aanvankelijk verwacht?	<p>Nee, er zijn geen aanwijzingen dat in 2025 sprake was van minder groei of minder verdichting dan aanvankelijk verwacht. De gemeente gaat nog steeds uit van verdere groei van Rotterdam en voortzetting van binnenstedelijke verdichting terwijl de fysieke aanpassing van de stad — waaronder voldoende woningen, openbare ruimte en schoonmaakcapaciteit — niet vanzelf in hetzelfde tempo meegroeit. Daardoor neemt de druk op de buitenruimte toe en was aanvullende inzet via het Schoonoffensief nodig. In de jaarrekening wordt dit ook zo geïdentificeerd: "de groei van Rotterdam en de verdichting maken dat er méér nodig is om de stad schoon te houden; het Schoonoffensief was een tijdelijke impuls, maar structureel budget is nodig om dit niveau langer te kunnen garanderen". Bronnen: https://www.watdoetdegemeente.rotterdam.nl/jaarstukken-2025/jaarverslag-paragrafen/grondbeleid. https://regioonline.nl/regio-rotterdam/rotterdam-aanpak-sneller-bouwen/</p>
65	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel studentenwoningen zijn er verdwenen door sloop en verkoop?	<p>In het jaar 2025 zijn er door sloop geen studentenwoningen onttrokken aan de bestaande voorraad. Het meest actuele beeld van de verkoop van studentenwoningen is inzichtelijk gemaakt in het SEOR-onderzoek en op 15 april 2026 langs de raad gegaan (26bb003002). Het rapport kan ivm benodigde datakoppeling over een periode een cijfermatig beeld geven t/m Q4 2024. Actuele cijfers over verkoop van studentenwoningen in 2025 zijn vooralsnog niet beschikbaar.</p>
66	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Hoeveel sociale en midden huurwoningen zijn er verdwenen door sloop en verkoop?	<p>In de periode 2021-2024 hebben corporaties 2685 sociale huurwoningen gesloopt en 593 verkocht aan toekomstige bewoners. Corporaties hebben 16 niet-Daeb huurwoningen gesloopt en 285 verkocht. We gaan ervan uit dat de niet-Daeb-woningen grotendeels middeldure huurwoningen betreffen. Over de sociale woningvoorraad van particuliere eigenaren kunnen we geen betrouwbare uitspraken doen; de informatie die beschikbaar is, betreft ramingen met vele aannames en verschillende peiljaren. Meer informatie over de corporatievoorraad is te vinden op: https://btiv.datawonen.nl/viewer?workspace_guid=97979fb8-9b34-4d11-b3e2-7b74d929ab82</p>
67	Volt	Stedelijke ontwikkeling	Van 2022 tot en met 2025 was de gemeente 714 keer van plan een dwangsom op te leggen aan een huisbaas voor overtredingen met huurders. Daarvan hebben er 45 stand gehouden. Wat zijn de misgelopen inkomsten van de aanmaningen? zouden de aanmaningen die niet door zijn gegaan	<p>Een dwangsom is een sanctie om eigenaar te bewegen een overtreding te beëindigen. Als overtreder dit doet dan wordt de dwangsom niet verbeurd. Deze wordt dus niet opgelegd om inkomsten te genereren.</p>
68	Volt	Onderwijs	Het college geeft aan dat verschillende college targets pas later in 2025 worden gemeten. Waarom zijn deze resultaten nog niet beschikbaar in de jaarstukken, en op welke manier kan de raad tussentijds sturen op de voortgang van het onderwijsbeleid?	<p>Met betrekking tot het college target van het programma Onderwijs: De meting over 2025 laat zien dat 121 scholen deelnemen aan de Schil om de school. Daarmee is dit college target ruimschoots gerealiseerd. Deze resultaten zijn opgenomen in de jaarstukken 2025 binnen het programma Onderwijs.</p> <p>Aanvullend worden het college target en andere beleidsindicatoren uit het Nieuw Rotterdams Onderwijsbeleid (NROB) gemonitord via de Onderwijsmonitor. De Onderwijsmonitor 2025 biedt verdere verdieping en wordt op 17 juni aanstaande besproken in de commissie Onderwijs & Samenleven. Dit is een moment voor de raad om de voortgang van het onderwijsbeleid te volgen en hierop te sturen.</p>

69	Volt	Veilig	Hoe wordt de afname van 490fte naar 461fte voor handhaving t.o.v. de onderuitputting van 1,2 miljoen op personeelskosten verklaard?	De lagere personeelslasten worden voornamelijk veroorzaakt doordat trainees starten in een aanloopschaal. Daarnaast bevinden enkele medewerkers zich nog in een lagere periodiek binnen hun functieschaal.
70	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Wordt er naar aanleiding van de pilot terugkeer van EU-migranten geanalyseerd of er herhaaldelijk mensen in deze opvang voor terugkeer terecht komen? Zo ja, hoeveel mensen betreft dit?	In principe krijgen mensen 1 keer de kans om tot de EU-opvang toegelaten te worden, maar om inhoudelijke redenen kan besloten worden dat het wenselijk is om iemand toch voor een tweede keer toe te laten. In 2025 betrof het 19 mensen die nogmaals werden toegelaten.
71	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hoe komt het dat zorg, welzijn en wijkteams het programma is met de grootste onderuitputting, na de algemene reserve?	Zorg, Welzijn en Wijkteams is met bijna €1,2 miljard het grootste begrotingsprogramma. Doordat het om grote bedragen gaat zijn afwijkingen ook groter. Vanaf 1 januari 2025 zijn de nieuwe contracten Wmo-maatwerkondersteuning ingegaan. De Wmo-arrangementen verklaren een groot deel van de onderbesteding (€17,9 mln van de totale €30,2 mln). De Jeugdwet en de Wmo 2015 hebben beiden een open einde karakter, wat het prognosticeren bemoeilijkt. De prognose was gebaseerd op de data uit vorige jaren. Bij de eindafrekening bleek dat de realisatie lager was. Dit komt deels door opstartproblemen in de nieuwe marktverhoudingen en is deels een gevolg van het nieuwe inkoopmodel.
72	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Hoe worden de financiële middelen voor de MO doorgeschoven naar het volgende rekeningjaar? Blijft de 3,6 mln voor de aanpak overlastgevers hierin meegenomen?	De onderbesteding van € 6,6 mln op de maatschappelijke opvang wordt niet geoormdet en komt ten gunste van de algemene middelen. De € 3,6 mln voor de aanpak overlastgevers is hier niet in meegenomen, maar is gedoteerd aan een afzonderlijke bestemmingsreserve voor de aanpak overlastgevers.
73	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Wordt de 6.6 miljoen onderuitputting op de MO geoormdet of verschuift dit naar de algemene reserve?	De onderbesteding van € 6,6 miljoen op de maatschappelijke opvang wordt niet geoormdet en komt ten gunste van de algemene middelen.
74	Volt	Zorg, Welzijn en Wijkteams	Waarom komt het geld voor de aanpak overlastgevers uit de MO?	De € 3,6 mln die gedoteerd is aan de bestemmingsreserve komt vanuit de onderbesteding in 2025 binnen programma Zorg, Welzijn en Wijkteams.
75	Volt	ASIS	Er is een onderbesteding op de bestemmingsreserve armoedefonds doordat een aantal plannen die dit jaar niet of niet volledig zijn uitgevoerd. Welke plannen zijn niet doorgegaan en welke plannen zijn niet volledig uitgevoerd?	Zie beantwoording vraag 8
76	Volt	Bestaande stad	Welke concrete maatregelen zijn er in 2023 en 2024 genomen om VvE-problematiek en aannemerscapaciteit op te lossen, en waarom hebben die maatregelen in 2025 niet geleid tot een hogere realisatie? Wanneer is de doelstelling van 3.000 woningen per collegeperiode wel haalbaar?	<p>Via programma Aanpak Basiskwaliteit wordt VvE-problematiek aangepakt door de VvE's te begeleiden - veelal door externe bureau's - naar een herstel dan wel verbeterplan. De volgende activiteiten zijn hiervoor opgezet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Activeren van VvE's en het beheer op orde krijgen met hulp via VVE010 en eventueel twee jaar gratis VvE-beheer door VVE010. - Door inzicht te geven in de onderhoudsproblematiek van de panden door het aanbieden van een MJOP. - Begeleiden naar een uitvoeringsplan door offertes op te vragen bij diverse aannemers - Beschikbaar stellen van subsidie en financiering voor projectmatige aanpak Steigers op Zuid. - Begeleiding bij het aanvragen van mogelijke subsidies (ook andere lokale danwel landelijke). <p>Het tekort aan aannemerscapaciteit was en is een landelijk probleem waar de invloed vanuit de gemeente Rotterdam beperkt is. Vanuit de samenwerking met VvE010 en VvE beheerkantoren wordt een zo breed mogelijk netwerk aangesproken van aannemers die bekend zijn met VvE's en hun aandachtspunten. Hiermee worden VvE's geholpen zo snel als kan tot uitvoering te komen. Indien nodig krijgen VvE's langer de tijd om achterstallig onderhoud weg te werken.</p> <p>De doelstelling van 3000 woningen is gebaseerd op het starten van trajecten binnen een collegeperiode, jaarlijks ca. 750 woningen. De uitvoering en realisatie van deze 3000 woningen duurt langer dan een collegeperiode en soms zelfs twee collegeperiodes. In 2025 was voorzien om 1200 woningen in aanpak te nemen. Dit is niet volledig gelukt omdat ervoor is gekozen eigenaren niet vlak voor de feestdagen een brief hierover te sturen, maar dit over de jaarwisseling te tillen. Gevolg is dat in 2026 het restant aan woningen - circa 1200 woningen - in aanpak wordt genomen.</p>

77	CU	Cultuur	Hoeveel is er in totaal uitgegeven aan Boijmans in 2025? En waaruit zijn die kosten opgebouwd?	<p>Totaal is er in 2025 10,8 mln uitgegeven aan Boijmans. Onderstaand is hiervan een uitsplitsing.</p> <p>Voor ontwerpkosten, interne uren, communicatiekosten, financieringskosten, voorsloop kelder en externe adviseurs t.b.v. de investering - 10,18mln. Deze kosten zijn ten laste gebracht van het gevoteerde krediet (Pag 66 van de online jaarrekeningstukken).</p> <p>Voor museale ondersteuning, zoals verhuizing kunst en personele inzet t.b.v. het museum en gebouwbeheer - 0,32mln (ten laste van exploitatie 2025 begrotingsprogramma Cultuur)</p> <p>Voor gebouwbeheer, waaronder onderhoud en beveiliging - 0,3 mln (ten lasten van exploitatie 2025 begrotingsprogramma Bestaande Stad)</p>
78	CU	Stedelijke ontwikkeling	Er is 3,3 mln. euro niet onttrokken uit het Doorbouwfonds. 3,1 mln. euro hiervan wordt uitgelegd. Kunt u uitleggen waarom de overige 200.000 euro niet is onttrokken?	De afwijking van de totale, niet afgeronde, onttrekking bedraagt € 3.279.000. Deze afwijking wordt veroorzaakt doordat prestaties met betrekking tot verstrekte subsidies nog niet zijn geleverd cq vastgesteld (ca € 600.000). Anderzijds zijn werkzaamheden vertraagd en schuiven door naar 2026 en verder (€ 2,5 mln). Het restant van de afwijking wordt veroorzaakt door minder gemaakte uitvoeringskosten voor programmabeheer.
79	CU	Bestaande Stad	Al jaren valt de verkoop van gemeentelijk vastgoed tegen. Misschien niet qua opbrengst per object, maar wel in verkochte aantallen. Kunt u voor de afgelopen jaren de verkoopkosten en de opbrengsten in beeld brengen? Welke overwegingen liggen eraan ten grondslag om door te blijven gaan met verkoop?	<p>Volgens de Kadernota Vastgoed worden gemeentelijke vastgoedobjecten verkocht wanneer deze niet meer bijdragen aan de gemeentelijke of maatschappelijke doelstellingen.</p> <p>Het begroten/ramen van een verkoopresultaat voor de vastgoedobjecten met een vastgestelde verkoopbestemming blijft ingewikkeld. Zo neemt de complexiteit van de verkoopdossiers toe, waardoor verkooptrajecten langer duren en minder voorspelbaar zijn. Daarbij is het geen gegeven dat voor ieder vastgoedobject met een verkoopbestemming een bereidwillige koper wordt gevonden. Hoewel de afdeling Vastgoed jaarlijks streeft naar een realistische en haalbare verkoopplanning, is de realisatie van de verkoopopgave in sterke mate afhankelijk van externe factoren. Dit maakt dat onzekerheid bestaat over i) het moment waarop de transacties daadwerkelijk worden afgerond, ii) de uiteindelijke koopsom en iii) de voorwaarden waaronder verkoop plaatsvindt. Daarnaast kunnen marktontwikkelingen, juridische en technische complicaties, financieringsproblemen bij kopers en (politieke) besluitvorming van invloed zijn op de haalbaarheid en de timing van de vastgoedverkopen.</p> <p>De gerealiseerde verkoopopbrengsten bedroegen in de afgelopen jaren respectievelijk € 39,2 mln in 2022, € 27,6 mln in 2023, € 6,5 mln in 2024 en € 22,4 mln in 2025. Let op: in dit geval wordt gevraagd naar de verkoopopbrengst per jaar, terwijl doorgaans wordt gerapporteerd op basis van het verkoopresultaat – dat wil zeggen de verkoopopbrengst minus de boekwaarde van het object. Wanneer gekeken wordt naar het verkoopresultaat, komt dit uit op € 24,4 mln in 2022, € 17,8 mln in 2023, € 5,8 mln in 2024 en € 10,2 mln in 2025.</p> <p>De verkoopvoorbereidingskosten bedroegen in dezelfde periode respectievelijk € 3,4 mln in 2022, € 3,8 mln in 2023, € 3,6 mln in 2024 en € 3,2 mln in 2025.</p>
80	CU	Stedelijke ontwikkeling	Eerder zijn voor maatwerk parkeren bedragen vrijgemaakt om religieuze organisaties en sportverenigingen de gelegenheid te bieden voor hun vrijwilligers met korting betaald parkeren te faciliteren. Kan het college aangeven hoeveel religieuze organisaties en sportverenigingen hier in 2025 gebruik van hebben gemaakt en hoeveel geld daadwerkelijk aan de kortingsregelingen is besteed ten opzichte van de begrote bedragen?	In 2025 hebben 37 religieuze instellingen en 49 sportverenigingen via de kortingsregeling gebruik gemaakt van in totaal 202 parkeervergunningen. Hiermee is voor 89.000 euro beslag gelegd op de beschikbare middelen van 450.000 euro voor 2025 ter dekking van de inkomstenderving.
81	CU	ASIS / Volksgezondheid / ZWW	Hoeveel geld is er in 2025 uitgegeven aan preventie binnen de programma's: Armoede, schuldhulpverlening, inburgering en samenleving; Volksgezondheid; Zorg, welzijn en wijkteams?	Dit onderscheid op activiteit wordt niet gemaakt in onze gemeentelijke administratie. Vanuit ZWW zijn de belangrijkste programma's preventie met gezag (realisatie in 2025 van € 12,3 mln), preventie en welzijn (realisatie in 2025 van € 111 mln). Binnen het programma Volksgezondheid was een realisatie van € 23 mln voor preventie en welzijn. Bij Armoede & schulden gaat het om voorlichters bij Geldplein: In 2025 gaat het om € 170k bij het Geldplein (personele inzet) en € 480k aan subsidie voor trainingen over omgaan met geld aan voornamelijk jongeren.

82	CU	Bedrijfsvoering	In het coalitieakkoord is een organisatie-opgave opgenomen, is de organisatie-opgave voor 2025 (23,4) gerealiseerd? Waar blijkt dat uit?	<p>Ja, deze is gerealiseerd voor 2025. De organisatieopgave is bij de begroting 2023 meerjarig opgenomen in de begroting. De realisatie blijkt indirect uit het gepresenteerde positieve jaarrekeningresultaat. In de praktijk is gebleken dat clusters de opgave uit het coalitieakkoord veelal hebben gecombineerd met eigen interne opgaven en deze naar eigen inzicht hebben ingevuld en verwerkt in de begroting. Hierdoor ontbreekt een eenduidig en centraal inzicht, waardoor niet exact kan worden vastgesteld waar de gerealiseerde besparingen zijn neergelagen.</p> <p>Om die reden is voor de organisatieopgave Kiezen voor Rotterdam, voortkomend uit de Voorjaarsnota 2023, gekozen voor centrale regie en monitoring. De voortgang wordt gemonitord via de Raadsmonitor Kiezen voor Rotterdam. De wethoudersbrief en de raadsmonitor over 2025 is te vinden onder kenmerk 26bb003893.</p>
83	CU	ASIS	Welke verklaring is er voor het grote verschil tussen het aan intakes en het aantal regelingen voor de schuldhulpverlening?	<p>Extra inspanningen mbt vergroten bekendheid van de schulddienstverlening zorgden voor meer intakes, waaronder meer unieke intakes die meetellen voor de target. In de praktijk zijn vaak meerdere gesprekken nodig of komen mensen later terug met nieuwe vragen. Daarnaast leidt niet elke hulpvraag tot een schuldregeling. Soms is een adviesgesprek of een betalingsregeling voldoende. Er was in 2025 een stijging in het aantal adviesgesprekken. Deze gesprekken tellen niet mee voor de target, maar hebben wel grote positieve invloed op Rotterdammers met geldzorgen. Het laat zien dat de Rotterdammer zo eerder wordt bereikt en door goed advies de juiste stappen kan zetten om een schuldregeling te voorkomen. Dit kan uiteindelijk ook leiden tot een daling van het aantal gestarte schuldregelingen. De gemeente richt zich op de juiste dienstverlening aan de Rotterdammer met geldzorgen. Als het lukt om een schuldregeling te voorkomen door gerichte acties in een eerder stadium, dan blijft de gemeente zich hiervoor inzetten. Bovendien zien we dat de samenwerking met Nieuw Vaarwater zijn vruchten afwerpt. Rotterdammers hebben verschillende opties waar zij schuldhulpverlening kunnen krijgen. Hierdoor start niet iedereen een schuldregeling bij de gemeente, maar krijgen zij wel de hulp die zij nodig hebben.</p>
84	CU	ASIS	Welke oorzaken ziet het college voor de beperkte groei van het aantal schuldregelingen ondanks extra inzet op instroom en doorstroom?	Zie het antwoord op vraag 83
85	CU	ASIS	Hoe meet het college of de inzet van promoteteams daadwerkelijk leidt tot meer gebruik van regelingen?	<p>De promoteteams worden ingezet om de bekendheid en het bereik van zowel de ondersteuning bij schulden als de inkomensregelingen te vergroten. We zien dat het aantal afspraken bij Geldplein, in wijken waar een campagne was, in de weken rondom die campagne is toegenomen. Soms is het ook zo dat Rotterdammers door de wijkacties een eerste stap zetten in de vorm van een eerste gesprek en pas later de vervolgstap kunnen of durven zetten naar verdere hulp. Er wordt niet geregistreerd hoe Rotterdammers bij het Geldplein zijn terecht gekomen. Verder is het gebruik van de inkomensondersteunende regelingen toegekomen, is het aantal weergaven van de pagina Geldzorgen toegenomen en zijn er meer telefoontjes over Rondkomen zijn geweest. In de voortgangsrapportage armoede en schulden wordt dit nader toegelicht.</p>
86	CU	ASIS	Op welke manier meet de gemeente of de mensen die door deze regelingen zijn geholpen blijvend uit de schulden zijn gekomen?	<p>Met de inzet van nazorg na afloop van een traject wordt bevorderd dat iemand duurzaam uit de schulden blijft. Als we kijken naar de periode 2021 - 2023 waarin een klant de schuldbemiddeling heeft doorlopen, dan is er in 2,6% van de gevallen binnen 3 jaar weer een nieuwe aanvraag schuldregeling opgestart. Dit is een laag percentage, maar dit cijfer zegt niet alles. Het kan zijn dat mensen na langere tijd weer in de schulden terecht komen of door een andere instantie geholpen worden bij het (weer) aanpakken van de schulden en die informatie is niet bij de gemeente bekend.</p>
87	CU	ASIS	Welke plannen uit de bestemmingsreserves armoede schuldhulpverlening zijn niet gerealiseerde en waarom zijn deze plannen nog niet gerealiseerd?	Zie beantwoording vraag 8 en 34.
88	CU	LVV / ZWW	Welke ontwikkelingen rond Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) leiden tot de lagere kosten van € 1,1 mln?	<p>Voor een deel van de groep zijn middelen van het Rijk beschikbaar gekomen in 2025. Nadat de LVV van rijkswege gestopt was, moet het Rijk aan een deel van de deelnemers (op last van de rechter) onderdak blijven bieden tot na de bezwaar en beroepsprocedure. Het Rijk heeft de gemeente gevraagd om deze opvang uit te voeren.</p>
89	CU	NPRZ	Welke doelstellingen uit het NPRZ liggen momenteel achter op schema?	<p>Voor het antwoord op deze vraag wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage NPRZ 2025 die voor het zomerreces naar de raad wordt verzonden. In de voortgangsrapportage staat een uitgebreide toelichting met de stand van zaken per pijler op interventieniveau.</p>

90 CU	NPRZ	Welke meetbare verbeteringen zien bewoners van Rotterdam Zuid momenteel daadwerkelijke terug in hun dagelijks leven dankzij het NPRZ?	<p>a. Pijler School Voor de pijler School wordt verwezen naar de Basismonitor Onderwijs Nationaal Programma Rotterdam Zuid 2025 waarin de kinderen en jongeren die op Rotterdam Zuid wonen, worden gevolgd. Dit gebeurt met data uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) die via het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) beschikbaar zijn. In de monitor worden de zeven focuswijken, Rotterdam Zuid, overig Rotterdam, de vier grote steden en Nederland met elkaar vergeleken. De stand van zaken wordt beschreven en eventuele verschillen worden benoemd.</p> <p>b. Pijler Werk Het aantal mensen dat op Zuid afhankelijk is van een bijstandsuitkering, is tussen 2015 en 2026 gedaald van circa 15.500 naar 12.700 (-18%). Het inkomen uit werk ligt doorgaans beduidend hoger dan het inkomen uit een uitkering, zo is ook uit recent onderzoek gebleken. Dit merken mensen in hun dagelijks leven. Uit de Basismonitor Werk Rotterdam Zuid blijkt dat de netto arbeidsparticipatie (het aandeel werkenden in de potentiële beroepsbevolking) in het NPRZ-gebied met 61% lager ligt dan de 67% in de G4. Wel nam deze in het NPRZ-gebied meer toe dan in de G4: over de periode 2011-2021 met 6 procentpunt om 4 procentpunt. Deze trend heeft zich de afgelopen jaren doorgezet. We zien in het NPRZ-gebied een sterkere stijging van het aandeel werknemers en zelfstandigen, en een sterkere daling van het aandeel bijstandsgerechtigden dan in de G4. Vooral het aandeel werkenden met een baan vanaf 12 uur laat een stijging zien.</p> <p>c. Pijler Wonen Binnen NPRZ Wonen vinden geen effectmetingen of bewonersonderzoeken plaats direct gekoppeld aan de projecten. Bewoners kunnen tastbare effecten in hun dagelijkse leven op verschillende manieren ervaren: via de vernieuwing van het woningbezit in hun wijk, zoals recent op aanzienlijke schaal in de Mijntuinbuurt en Tweebosbuurt, via een kwaliteitsimpuls (uitstraling en branchering) op een winkelstraat als de Beijerlandse laan en via investeringen in de buitenruimte zoals de herinrichting van het Ericaplein in Bloemhof en het Karel de Stoute Plein in Oud-Charlois. Ook investeren we in bewonersinitiatieven zoals bij een binnentuin in de Tarwewijk, waar bewoners zelf als gevolg meer onderling contact ervaren naast de aanpak van de tuin zelf.</p> <p>d. Pijler Thuisbasis op Orde De inzet en aanwezigheid van Childrens zone medewerkers in het wijkteam in alle wijken op Zuid en de gratis kinderopvangplekken (nu twee geopend) zorgen voor tastbare verbetering in de dagelijkse levens van de bewoners op Zuid.</p>
			<p>e. Pijler Veilig De pijler Veilig is een relatief nieuwe pijler waarbinnen we met ketenpartners inzetten op verschillende, zeer uiteenlopende, interventies. We zien afgelopen jaren dat een aantal doelstellingen wordt gehaald. Dat we bijvoorbeeld - ook binnen de samenwerking met het programma preventie met gezag - jongeren en moeders bereiken om weerbaarder te worden en handelingsperspectief aan te reiken. Ook wordt er gezamenlijk ingezet op de aanpak van crimineel pandgebruik en bv. wijkrechtspraak. Dit heeft allemaal directe impact op de betrokken Rotterdammers. Tegelijk is het erg lastig om concreet conclusies te trekken waar in het algemeen de bewoner op Zuid direct verbetering merkt omdat de interventies onderdeel zijn van een bredere aanpak (bv. stedelijke aanpak ondermijning, programma PMG, of juist inzet bij ketenpartners in de strafrechtketen). Voor het nieuwe uitvoeringsplan werken we gezamenlijk naar een aantal concrete en meetbare doelstellingen.</p>
			<p>f. Participatie Met het burgerberaad hebben we zichtbaar gemaakt dat de betrokkenheid van bewoners op Zuid groot is.</p>
91 CU	NPRZ	Acht het college de huidige voortgang voldoende gezien de omvang van de investeringen in NPRZ?	Dit is geen technische vraag en kan worden gesteld tijdens het commissiedebat.

92	CU	Veilig	Hoe verklaart het college dat de gemiddelde veiligheidsindex is gedaald van 110 naar 105?	Het college heeft een uitgebreid antwoord gegeven in de bestuurlijke eindverantwoording en tijdens het debat van 26 februari over deze eindverantwoording, voor als u de volledige toelichting van het college wilt raadplegen. Het stedelijke doel van het college is niet behaald, doordat Rotterdammers zich minder veilig voelen. Dit hangt samen met diverse factoren, variërend van sociale en economische omstandigheden tot veiligheidsincidenten met grote impact. Uit wijkprofiel blijkt dat Rotterdammers meer aangeven dat zij geweldsincidenten signaleren of zich daarover zorgen maken in hun omgeving, ook wanneer politiecijfers niet altijd een vergelijkbare stijging laten zien. Daarnaast ervaren inwoners meer overlast van groepen jongeren, wat bijdraagt aan gevoelens van onveiligheid. Ook de toename in ervaren overlast door drugsgebruik/overlast komt naar voren in de uitkomsten.
93	CU	Veilig	Hoe verklaart het college dat de bestaande aanpak in de Tarwewijk onvoldoende effect heeft gehad?	De Tarwewijk is door het college aangemerkt als een kwetsbare wijk. De opgaven in de wijk zijn complex en hardnekkig van aard en vragen om een langdurige inzet. Hoewel de doelstelling van een stijging van +5 punten in de veiligheidsindex nog niet volledig is gerealiseerd, laat de ontwikkeling in de wijk wel een duidelijke positieve trend zien. Sinds de invoering van het wijkprofiel heeft de Tarwewijk bovendien nog niet eerder zo hoog gescoord. Het is van belang deze stijgende lijn vast te houden en verder te versterken. In 2025 zijn verkennende gesprekken gevoerd met bewoners en de wijkraad om beter inzicht te krijgen in de ervaren knelpunten en behoeften in de wijk. Deze gesprekken hebben waardevolle input opgeleverd voor de verdere aanpak. In oktober 2025 is daarnaast (op verzoek van de burgemeester) een wijkgesprek georganiseerd, waarin direct met bewoners is gesproken over hun ervaringen en prioriteiten. De betrokkenheid van bewoners vormt een belangrijke pijler onder de aanpak. Op basis van de opgehaalde inzichten en de beschikbaar gestelde extra middelen is een uitvoeringsplan opgesteld. Dit plan kent een looptijd tot en met 31 december 2026, daarna stopt de aanvullende financiering.
94	CU	Veilig	Hoe wordt gemeten of cameratoezicht daadwerkelijk bijdraagt aan verbetering van veiligheid of vermindering van overlast?	Elke drie jaar wordt geëvalueerd of er voor het bestaande cameratoezicht nog langer een noodzaak bestaat. In de evaluatie staan twee (op de wet gebaseerde) outputdoelen geformuleerd: 1. het de-escaleren van overlast of geweld door live-toezicht en 2. het meekijken na een melding om een beoordeling te maken van de situatie. Op basis van de registraties op het uitkijkcentrum en de adviezen vanuit de politie en de wijkraden wordt getoetst of cameratoezicht wordt gecontinueerd, of camera's worden verplaatst danwel verwijderd.
95	CU	Veilig	Hoeveel wapens zijn er aangetroffen bij preventieve fouilleeracties?	Het jaarverslag 2024 laat een fikse stijging zien van het aantal in beslag genomen wapens ten opzichte van 2023, te weten van 162 wapens in 2023 naar 238 in 2024. De categorie steekwapens laat de grootste stijging zien van 115 naar 163. Op korte termijn wordt het jaarverslag 2025 door de politie opgeleverd en toegezonden aan de raad.
96	CU	Veilig	Welke concrete indicatoren gebruikt het college voor subjectieve veiligheid?	Subjectieve veiligheid wordt gemeten via het Wijkprofiel, waarbij een aparte subjectieve score naast een objectieve score wordt vastgesteld. De subjectieve score is gebaseerd op enquêtevragen aan bewoners in de wijken over hun ervaren veiligheid en leefomgeving. Daarbij wordt onder meer gevraagd in hoeverre bewoners zich veilig voelen in de buurt en hoe bewoners de volgende thema's ervaren in de wijk: overlast, vandalisme, inbraak, geweld, diefstal en veiligheidsbeleving. De uitkomsten van deze vragen dienen als indicatoren voor de ervaren veiligheid in de wijk.
97	CU	Veilig	Is het college bereid tot onafhankelijk onderzoek naar de effectiviteit van het huidige veiligheidsbeleid?	Het huidige veiligheidsbeleid (de Veiligheidskoers 23-27) is een ambitiedocument dat richting en prioriteiten voor diverse ambities en veiligheidsvraagstukken voor de hele stad schetst. De verantwoording van de thema's uit de veiligheidskoers vindt momenteel plaats via afzonderlijke programma's en jaarverslagen (bijvoorbeeld ondermijning) die separaat met de raad worden/zijn besproken. Ook evalueren we en doen we doorlopend onderzoek (al dan niet op uw verzoek) naar specifieke thema's, zoals de veiligheidsbeleving in specifieke gebieden, evaluatie fanzone Oude Haven, evaluatie jeugd-interventies en de lopende evaluatie op het prostitutiebeleid.
98	CU	Beheer van de stad	Ligt Rotterdam met 248 kg restafval nog op koers om de doelstelling van 240 kg in 2026 te halen?	In de voortgangsrapportage van de Grondstoffennota (die uw raad zeer spoedig ontvangt), is te lezen dat het doel is bijgesteld vanwege een aanpassing in de definitie van huishoudelijk afval; het doel is nu gemiddeld 234 kilo huishoudelijk restafval per Rotterdammer in 2026. Een afname van 248 naar 234 kilo (dus 14 kilo in 1 jaar) is veel. Dit is de afgelopen jaren alleen bereikt door grote externe factoren zoals het opschorten van de coronamaatregelen. Hierdoor waren Rotterdammers minder thuis en creëerde zij dus minder huishoudelijk afval. We verwachten dichtbij het doel te komen, al wordt het lastig om het doel te halen. Met de beschikbare middelen zetten we alles op alles om er zo dichtbij mogelijk te komen.

99	CU	Beheer van de stad	Welke wijken blijven structureel achter in afvalscheiding en wat is daar de oorzaak van?	Gemiddeld gooien Rotterdammers die gebruikmaken van huiscontainers minder restafval weg dan degene die gebruikmaken van wijkcontainers. Dat komt omdat zij minder moeite hoeven te doen voor het scheiden van stromen als papier & karton en gfe+t omdat deze containers naast elkaar vlakbij huis staan. De drempel om afval goed te scheiden in wijkcontainers is hoger omdat deze niet altijd naast elkaar staan. Er moet vaak verder gelopen worden om een wijkcontainer te vinden voor de verschillende stromen. Ongeveer 80% van de Rotterdamse huishoudens maakt gebruik van wijkcontainers en 20% van huiscontainers. Gemeente breed is bekend hoe het afval gescheiden wordt. Op wijk- en buurtniveau is dit niet te bepalen omdat de samenstelling van het restafval niet bekend is van iedere wijk en buurt. Daarom kan er geen feitelijk antwoord gegeven worden op welke wijken structureel achterblijven.
100	CU	Beheer van de stad	Welke doelen zijn er aan de glascampagne gekoppeld en wat is het effect geweest van deze campagne op de nieuwe wijken waar deze is ingezet?	Er zijn geen doelen gekoppeld aan de glascampagne al is het effect wel gemeten. Er is gekozen om geen doel te stellen omdat de hoeveelheid ingezameld glas door meer dan alleen een campagne wordt beïnvloed. De verpakkingsindustrie heeft bijvoorbeeld een groot aandeel in de hoeveelheid glas die op de markt gebracht wordt. Daarom is het niet eerlijk danwel realistisch om een concreet doel te verbinden aan de hoeveelheid extra gescheiden ingezameld glas. Er was uiteraard wel een onderzoeksvraag, namelijk of en in welke mate de campagne zou leiden tot een verhoging van het aantal kilo's gescheiden ingezamelde glas. De campagne is geuit in 31 wijken. In die wijken is gemiddeld 4% meer glas ingezameld. Terwijl we gemeente breed een daling van 13% zien in het gescheiden ingezameld glas tussen 2024 en 2025. Dat betekent een gemiddeld netto verschil van 17% en daarmee een zeer positief effect. Hoger dan van tevoren ingeschat. Er is ook subjectief onderzoek gedaan en daaruit blijkt dat Rotterdammers de campagne als positief en nuttig ervaren.
101	CU	Stedelijke ontwikkeling	Kan het college verduidelijken wat precies het collegetarget is voor verkeersveiligheid? Betreft de eindwaarde van 30 aangepakte verkeersonveilige locaties de volledige collegeperiode tot en met 2026, of alleen het jaar 2026?	Het college heeft zicht voor deze collegeperiode een target gesteld om de 30 meeste verkeersonveilige locaties aantoonbaar verkeersveiliger te maken. 13 locaties zijn reeds verkeersveiliger gemaakt. 7 locaties zijn momenteel in uitvoering. 3 locaties worden naar verwachting voor eind 2026 uitgevoerd. Enkele locaties hebben vertraging opgelopen of zijn verder in de tijd gezet. De oorzaken daarvan zijn verschillend.
102	CU	Stedelijke ontwikkeling	Wat is het percentage gerealiseerde relatieve aandeel actieve en duurzame verplaatsingen in 2025? (In de toelichting staat dat ze inmiddels beschikbaar zouden moeten zijn)	Het gerealiseerde relatieve aandeel actieve en duurzame verplaatsingen van en naar de binnenstad in 2025 is 72,8%. Aan het begin van de collegeperiode in 2022 was dit cijfer nog 64,2%. Deze stijging komt voornamelijk doordat het aandeel schone motorvoertuigen is gestegen en het OV zich herstelt van de coronaperiode.
Onderstaande vragen zijn binnengekomen na -de met de griffier afgesproken - deadline. Niet alle vragen zijn beantwoord. De onbeantwoorde vragen kunt u stellen tijdens de commissiebehandeling van de Jaarstukken 2025.				
105	Leefbaar	Bestaande stad	p. 51 Kan het college aangeven of over de opbrengsten uit de veiling van brandstofverkoop punten en reclameconcessies BTW is afgedragen? Zo ja, om welke bedragen gaat het?	Over de opbrengsten uit de veiling van de brandstofverkoop punten wordt geen BTW geheven of afgedragen. Over de opbrengsten uit reclame-opbrengsten wordt wél BTW geheven en afgedragen. In 2025 was dat € 1,1 mln.
106	Leefbaar	Bestaande stad	p 51. In de jaarstukken lezen wij dat lagere kapitaallasten zijn gerealiseerd doordat begrote investeringen niet zijn uitgevoerd. Kan het college specificeren welke investeringen dit betreft en bij welke projecten deze vertraging of uitval heeft plaatsgevonden?	
107	Leefbaar	Bestaande stad	p. 51 In de jaarstukken wordt aangegeven dat de legesopbrengsten lager uitvallen doordat minder grote bouwplannen en projecten zijn gerealiseerd dan verwacht. Wanneer verwacht het college dat deze leges alsnog worden ontvangen? Daarnaast vernemen wij graag of het college verwacht dat hier sprake is van een incidenteel of structureel effect op de legesinkomsten.	
108	Leefbaar	Stedelijke ontwikkeling	pagina 3 van de jaarstukken lezen wij dat "de actualisatie van de grondexploitaties € 15 mln. tegenviel", onder meer doordat voor bijna € 10 mln. aan apparaatslasten niet kon worden doorbelast naar projecten. Op pagina 136 wordt toegelicht dat dit onder andere het gevolg is van hoger verzuim, een te optimistische inschatting van de productiviteit en meer project ondersteunende werkzaamheden dan begroot. Kan het college toelichten waardoor meer project ondersteunende inzet nodig was dan vooraf begroot en op welke projecten deze extra inzet betrekking had?	

109	Leefbaar	Bedrijfsvoering	Daarnaast lezen wij dat sprake was van meer externe inhuur. Kan het college aangeven of dit externe inhuur van buiten de gemeentelijke organisatie betrof, of inhuur vanuit andere gemeentelijke afdelingen?	De getoonde realisatie van kosten externe inhuur betreffen medewerkers ingehuurd van buiten de gemeente. Over het algemeen gaat het hierbij om uitzend- en detachingsbureaus.
110	Leefbaar	Stedelijke ontwikkeling	Verder vernemen wij graag waarom niet alle apparaatslasten konden worden doorbelast naar projecten, terwijl hiervan bij de tweede herziening nog geen sprake leek te zijn en op pagina 3 nog werd uitgegaan van volledige doorbelasting.	<p>In de jaarrekening is reeds een toelichting opgenomen over de afwijking van €9,5 mln (p. 136). Als toevoeging hierop: Apparaatskosten worden alleen doorbelast aan projecten op het moment dat medewerkers daadwerkelijk uren op deze projecten schrijven. Voor projectkosten is doorgaans dekking beschikbaar via een bestemmingsreserve of een investeringskrediet. Dit betekent dat de mate waarin apparaatskosten kunnen worden gedekt, afhankelijk is van de daadwerkelijke urenbesteding op projecten.</p> <p>Wanneer medewerkers minder uren dan gepland aan projecten werken – bijvoorbeeld door hoger ziekteverzuim of een te optimistische inschatting van de productiviteit – blijven apparaatskosten ongedekt. Daarnaast leidt de inzet van externe inhuur, die vaak duurder is dan eigen personeel, tot hogere kosten die niet volledig kunnen worden doorbelast aan projecten. Ook deze kosten kunnen niet uit de beschikbare projectdekking worden gefinancierd.</p> <p>Als gevolg hiervan kan de aanwezige dekking binnen projecten niet of slechts gedeeltelijk worden benut voor apparaatskosten. De financiële afwijking komt daardoor niet tot uitdrukking op afzonderlijke projecten, maar wordt zichtbaar op programmaniveau.</p> <p>Door de overgang naar het nieuwe financiële systeem (Oracle Cloud) waren er tijdens de tweede herziening achterstanden in het registreren van gewerkte uren. Daardoor hadden wij op dat moment geen actueel en volledig inzicht in de daadwerkelijk aan projecten bestede uren. Hierdoor konden wij de doorbelasting van de apparaatskosten naar projecten niet betrouwbaar beoordelen en was de omvang van de uiteindelijke negatieve financiële afwijking toen nog niet zichtbaar.</p>
111	Leefbaar	Stedelijke ontwikkeling	Tot slot vernemen wij graag hoe dit bedrag zich verhoudt tot de € 19,8 mln. aan externe inhuur zoals genoemd op pagina 179.	
112	Leefbaar	Stedelijke ontwikkeling	<p>Indien gekeken wordt naar pagina 179 zien wij dat het verzuimpercentage is gestegen van 7,4% in de jaarrekening 2024 naar 8,3% in 2025. In de jaarstukken 2024 werd echter niet gerapporteerd over verzuim, terwijl wel melding werd gemaakt van afwijkingen groter dan € 300.000.</p> <p>Kan het college aangeven wat de financiële impact van het verzuim in 2024 was? Indien deze hoger was dan € 300.000, waarom is hierover destijds niet gerapporteerd? Indien deze lager was dan € 300.000, wat verklaart dan de stijging naar € 7,2 mln in 2025?</p>	<p>Wij herkennen de genoemde bedragen van € 300.000 en € 7,2 mln niet. Daarom hieronder een algemene toelichting over verzuimkosten.</p> <p>Verzuimkosten worden in principe niet separaat begroot, maar maken onderdeel uit van de apparaatslasten (per programma). De begeleiding van verzuim is bovendien ondergebracht in de dienstverlening van HRO en valt daarmee binnen programma overhead. Ook arbodiensten en aanverwante ondersteuning worden via HRO begroot. Datzelfde geldt voor de realisatie. In 2024 zijn inderdaad een aantal expliciete verwijzingen gedaan naar inhuur wegens verzuim. In 2025 is dat niet prominent onderdeel van de toelichtingen. In de beantwoording van vraag 4 is een overzicht opgenomen van redenen inhuur, waaronder vervanging i.v.m. ziekte.</p>
113	Leefbaar	Financiële kengetallen	Op pagina 189 wordt bij het EMU-saldo een mutatie van circa € 405 mln weergegeven, waarbij met name het exploitatiesaldo (+ € 197 mln) en de mutaties in (im)materiële vaste activa (+ € 222 mln) bepalend zijn. Voor het exploitatiesaldo wordt op pagina 3 een relatief concrete toelichting gegeven. Kan het college aangeven waar een vergelijkbare toelichting op de mutaties in de (im)materiële vaste activa kan worden gevonden? Indien een dergelijk overzicht niet beschikbaar is, kan het college toelichten waar deze mutatie van € 222 mln uit bestaat?	In de paragraaf Financiering (p. 190) wordt toegelicht waardoor het saldooverschil met betrekking tot (im)materiële vaste activa wordt veroorzaakt. In de tabel kasstromenoverzicht is zichtbaar dat het verschil aan (im)materiële vaste activa komt door een lager realisatie in investeringen. De afzonderlijke investeringen zijn nader gespecificeerd in de paragraaf Investerings (p. 192).
114	Leefbaar	Grondbeleid	Op pagina 191 lezen wij dat het verwachte eindresultaat op netto contante waarde (NCW) van de totale grondexploitatieportefeuille verslechtert van - € 68,5 mln naar -€ 98,5 mln. Tegelijkertijd lezen wij op pagina 179 dat sprake is van omvangrijke externe inhuur, terwijl de meerjarige bouwproductie relatief constant blijft op circa 3.500 woningen per jaar. Kan het college toelichten in hoeverre sprake is van een situatie waarbij met name positieve projecten worden afgerond terwijl negatieve projecten in portefeuille blijven? Is daarnaast sprake van overprogrammering binnen de portefeuille?	

115	Leefbaar	Grondbeleid	<p>Tevens vernemen wij graag:</p> <ul style="list-style-type: none"> •de ontwikkeling van het totale aantal woningen binnen de portefeuille; •de ontwikkeling van de gemiddelde ouderdom van projecten binnen de portefeuille; •en de ontwikkeling van het gemiddelde aantal woningen per project.
116	Leefbaar	Grondbeleid	<p>In de tabel "Raming nog te maken kosten en opbrengsten" op pagina 191 zien wij dat de post apparaatslasten ultimo sinds 2022 is gestegen van circa € 55 mln naar respectievelijk € 64 mln, € 69 mln en € 68 mln. Klopt het dat deze apparaatslasten exclusief de op pagina 136 genoemde "niet doorbelaste apparaatslasten naar projecten" zijn?</p>
117	Leefbaar	Grondbeleid	<p>Daarnaast betreft dit een ultimo-post die over meerdere jaren is verspreid. Vallen deze kosten tevens binnen de scope van het programma "Kiezen voor Rotterdam"? Zo ja, waar is de financiële impact hiervan zichtbaar?</p>
118	Leefbaar	Grondbeleid	<p>Verder lezen wij in de Monitor Grondexploitatie verschillende verklaringen voor stijgende apparaatslasten per project, zonder dat daaruit een eenduidig beeld naar voren komt. Zo wordt bij enkele projecten verwezen naar langere doorlooptijden als gevolg van bezwaarprocedures, hetgeen impliceert dat capaciteit langer aan projecten verbonden blijft. Is het mogelijk een overzicht te ontvangen van:</p> <ul style="list-style-type: none"> •de totale apparaatslasten per project; •het aantal woningen per project; •en de apparaatslasten per woning?
119	Leefbaar		<p>Op pagina 207 zien wij dat de voorziening negatieve GU-plannen zich ontwikkelt van circa -€ 54 mln eind 2022 naar -€ 99 mln eind 2023, -€ 123 mln eind 2024 en -€ 140 mln eind 2025. Daarmee groeit de voorziening met circa € 17 mln, terwijl de totale portefeuille circa € 30 mln negatiever wordt. Kan het college toelichten hoe deze voorziening zich verhoudt tot de eerdergenoemde negatieve NCW van de totale grondexploitatieportefeuille?</p>
120	Leefbaar	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>Ten aanzien van de WMO-lasten op pagina 172 constateren wij dat de zorglasten vanaf 2023 minder hard stijgen, terwijl het grootste deel van de stijging lijkt voort te komen uit de jeugdzorg. Dit beeld komt tevens naar voren uit het accountantsverslag op pagina 14. Kan het college een uitsplitsing geven van:</p> <ul style="list-style-type: none"> •de totale kosten; •het aantal dossiers/cliënten; •en het aandeel rechthebbende Rotterdammers; <p>uitgesplitst naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> •Jeugdzorg; •WMO; •en GRJR.
121	Leefbaar	Zorg, Welzijn en Wijkteams	<p>Kan het college een onderverdeling geven van de begroting en de realistische stroom (WMO, lokaal, GRJR), gebied (NPRZ, niet NPRZ, niet Rotterdam) en arrangement. Daarnaast de vraag of begroot uitgaat van alle rechthebbenden of van wat we qua productie aankunnen.</p>